

Zasvätený život

02
2026

34

ČASOPIS
PRE REHOĽNÍKOV
A ZASVÄTENÝCH

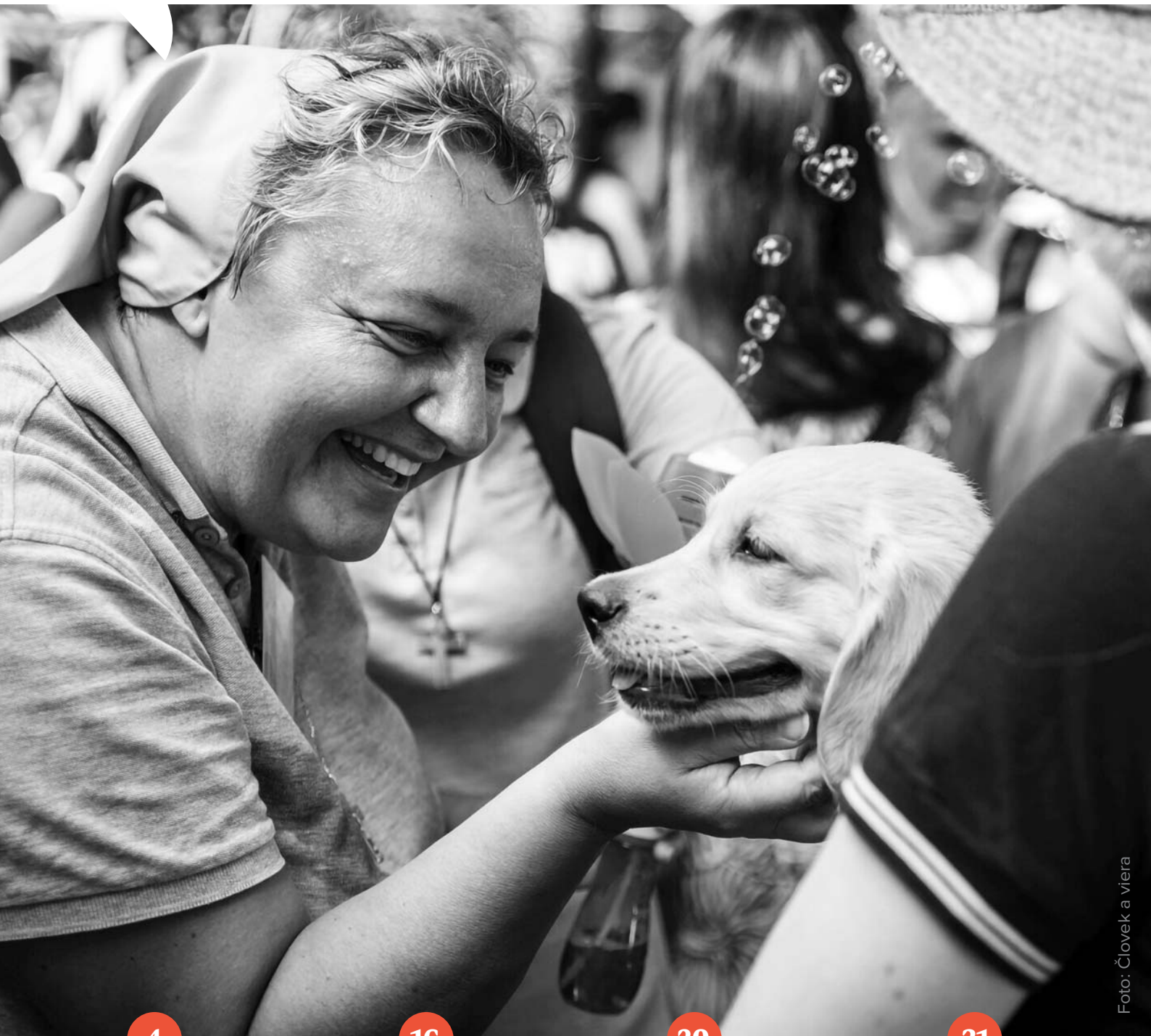

Foto: Človek a viera

4

SPIRITUALITA
**Človek vyzlečený
zo starého
človeka**

16

PREDNÁŠKA
**Bohatstvo
chudoby
sv. Františka**

20

SYNODALITA
**Zasvätený život
ako srdce
synodálnej Cirkvi**

31

FORMÁCIA
**Lídri mladých,
ktorí zostanú**

september 2026 • 17. ročník • číslo 34

YDAVATEĽ:

Konferencia vyšších rehoľných
predstavených na Slovensku (KVRPS)
Miletičova 7, 821 08 Bratislava
mail: kvrps@kvrps.sk
IČO: 36122084
DIČ: 2021704014

ŠÉFREDAKTORKA:

Hermana Matláková

REDAKTORI:

Františka Čáčková
Metod Marcel Lukačik
Reginald Slavkovský

FOTOGRAFIE:

© Františka Čáčková
© Človek a Viera
© Archívy rehoľných inštitútov
na Slovensku a archív KVRPS

FOTOEDITOR:

Františka Čáčková

JAZYKOVÁ ÚPRAVA:

Zuzana Škrinárová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Lýdia Valter

TLAČ:

Varínska tlačiareň

EVIDENČNÉ ČÍSLO MK SR:

EV3916/09
ISSN 1338-1032

FINANČNÉ PRÍSPEVKY NA VYDÁVANIE ČASOPISU:

IBAN: SK81 1100 0000 0029 2782 6288
SWIFT (BIC) TATRSKBX
variab. symbol: 1111

OBJEDNÁVKY:

distribucia@kvrps.sk

PRÍSPEVKY DO ČASOPISU:

media@kvrps.sk

Príspevok: 5 €
Vychádza 2× ročne

www.kvrps.sk

Obsah 34

3 EDITORIÁL

4 SPIRITUALITA

Človek vyzlečený zo starého človeka

11 ROZHOVOR

Žijeme s nimi a pre nich

16 PREDNÁŠKA

Bohatstvo chudoby sv. Františka

20 SYNODALITA

Prorocké laboratórium spoločenstva:
Zasvätený život ako srdce synodálnej Cirkvi

25 HISTÓRIA

Životný príbeh sestry Petry

31 FORMÁCIA

Lídri mladých, ktorí zostanú

35 SPIRITUALITA

Veverička sadí les

38 RECENZIA

Páter Vendelín Javorka

40 RECENZIA

Rodina Munkovcov

41 BLOG

Keď Boh odpovedá aj na tie najskrytejšie túžby nášho srdca

43 INTERJUNIORÁT

Na interjunioráte sa mladé sestry formovali
v kontemplatívnej modlitbe a sebapoznaní

46 SPRÁVY Z KVRPS

- Trináste Zhromaždenie Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku
- Noví členovia KVRPS a zmeny vo vedení rehoľných inštitútov

48 SPOMIENKA

Spomienka na obete komunistického režimu
a prenasledovaných rehoľníkov

foto © Adam Rábara/Postoj

Editoriál

Milí zasvätení.

Septembrové číslo časopisu *Zasvätený život* sa k vám dostáva v čase, keď si Cirkev na Slovensku pripomína sviatok Sedembolestnej Panny Márie, patrónky našej krajiny. Je to sviatok nádeje, vernosti a vytrvalosti – hodnôt, ktoré sú vlastné aj zasvätenému životu.

Tento rok osobitne upriamujeme pozornosť na 800. výročie odchodu svätého Františka z Assisi do večnosti. Jeho charizma aj po ôsmich storočiach zostáva živá a inšpirujúca. Na Slovensku približne tretina zasvätených osôb žije práve z františkánskej spirituality – spirituality evanjeliovej jednoduchosti, bratstva, pokoja a radosti. Preto sa v tomto čísle vraciame k odkazu svätého Františka a hľadáme, čím môže osloviť dnešného človeka i naše komunity.

Zároveň pokračujeme v ceste, na ktorú nás pozýva synodálny proces. Synoda nebola jednorázovou udalosťou, ale výzvou na nový spôsob života Cirkvi – na spoločné kráčanie, vzájomné počúvanie a rozlišovanie. Aj zasvätené komunity sú pozvané premieňať svoje každodenné vzťahy, spôsob rozhodovania i apoštolské pôsobenie v duchu

synodality. Veríme, že podnety, ktoré v tomto čísle prinášame, budú povzbudením pri implementovaní synodálneho procesu do života našich komunít.

Nebudú chýbať ani pravidelné rubriky – správy z Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku, pohľad na život interjuniorátu či obľúbené blogy, ktoré prinášajú osobné svedectvá a podnety na zamyslenie.

Náš časopis vzniká vďaka spolupráci mnohých ľudí. Preto aj dnes chceme pozvať všetkých, ktorí radi píšu, fotografujú alebo majú chuť podeliť sa o skúsenosti zo života zasvätenia, aby sa stali našimi spolupracovníkmi. Budeme vďační za vaše príspevky, reportáže, reflexie či svedectvá. Svoje texty nám môžete naďalej posilať na adresu **media@kvrps.sk**.

Ďakujeme, že ste súčasťou spoločenstva čitateľov časopisu *Zasvätený život*. Nech vás stránky tohto čísla povzbudia k hlbšiemu nasledovaniu Krista, k radosti z povolania a k odvahe spoločne budovať Cirkev, ktorá načúva, kráča spolu a prináša svetú nádej.

Prajem vám požehnané čítanie.

◊ *Kenneth*

Človek vyzlečený zo starého človeka

Text vznikol ako zamyslenie
pre stretnutie zasvätených
Žilinskej diecézy, pri príležitosti
mimoriadneho jubilejného roka
sv. Františka Assiského
(10. 1. 2026 – 10. 1. 2027),
ktorý vyhlásil pápež Lev XIV.

Na freske v Bazilike sv. Františka v Assisi vidíme telo sv. Františka a pri ňom sú sklonení bratia, ktorí plačú a modlia sa. Výjav pripomína, že chcel nahý zomrieť tak, ako na svet aj prišiel. Prosil bratov, aby ho vyzliekli z habitu. Takto vyzlečený šťastne zomrel. Bratia vtedy plakali nad stratou jeho telesnej prítomnosti, no bolo to smútok spojený s vďačnosťou za jeho život.

František v celom živote smeroval k šťastiu tak, že sa chcel vyzliekať zo svojho starého človeka. Na ďalšej freske sa vyzlieka na námestí v Assisi pred svojím otcom, aby mu vrátil všetok majetok, ktorý od neho mal. Životopisci spájajú túto udalosť s takýmito Františkovými slovami: „Odteraz môžem slobodne hovoriť, Otče náš, ktorý si na nebesiach a nie otec Peter Bernardone, ktorému nie iba peniaze vraciam, ale aj všetok odev, tak pôjdem nahý v ústrety Pánovi.“ U Františka sa opakovane stretávame s týmto motívom a bude nás sprevádzať aj týmto textom.

Pápežovo pozvanie za novým mužom zo starých čias

Príležitosťou spomínať na Františkovu smrť pri jej osemdesiatom výročí využíva aj „pán pápež“, ako František zvykol oslovovať Svätého Otca, ktorý napísal nielen františkánom, ale všetkým list. Ten začína témou smrti svätého Františka. František, pripomína pápež, smrť oslovuje ako sestru. Takto začína jeho list generálnym predstaveným františkánskych rádov. Trojročné prípravy vyvrcholí jubilejným slávením tranzitu sv. Františka do večnosti (3.10.2026). Pápež sa pripája k tej-

to ceste a ponúka nám svoj pohľad na tohto svätca.

K čomu pozýva možno aj nás zasvätených, ale zjavne aj celú Cirkev? Všíma si Františka, ktorý šťastne končí život tak, že odchádza v pokoji. Zmierený aj so sestrou smrťou. Takto ju František osloví a pápež toto preberá do svojho listu. A ešte nám chce pripomenúť, že Chudáčik (Poverello) z Assisi výraznými písmenami vpísal Kristovo slovo spásy do srdc ľudí svojej doby. Pápež túži, aby jeho svedectvo písalo slovo spásy do srdc ľudí aj dnes. Ponúka nám aj takúto modlitbu k svätému Františkovi, aby sme sa ju v tom milostivom roku modlili:

Svätý František, náš brat, ty, ktorý si pred 800 rokmi išiel v ústrety smrti ako zmierený človek, pros za nás Pána. Ty si v ukrižovanom zo San Damiána spoznal pravý pokoj. Nauč nás hľadať v ňom zdroj každého zmierenia, ktoré búra všetky múry. Ty, ktorí si bez zbraní prekročil vojnové línie a nepochopenie, daj nám odvahu budovať mosty tam, kde svet stavia hranice. V tejto dobe sužovanej konfliktmi a rozdeleniami, pros za nás, aby sme sa stali tvorcami pokoja, odzbrojenými a odzbrojujúcimi svedkami pokoja, ktorý prichádza od Krista.

Pokoj

Pápež pozýva hľadiť na Františka ako na toho, kto môže prinášať pokoj. Myslím, že pápež nepotreboval kvôli aktuálnej situácii narýchlo a umelo niečo a niekoho utilitaristicky použiť. Naozaj vníma hodnoty hlboko zakorenené vo Františkovej spiritualite. Vidí ho smerovať

**„Nech ti Pán udelí pokoj.“
Takto František hovoril nám, bratom františkánom, že máme pozdravovať, a že je to dôležité. Až tak, že aj do svojho testamentu dal tento pozdrav.**

k šťastiu, k plnosti života tak, že smeruje k pokoji. Je to niečo, čo František nosil v sebe a svojím pozdravom pri každom stretnutí s ľuďmi svojej doby prejavil aj navonok. Je to zároveň jeho vyzliekanie sa zo starého človeka. Sprevádza nás Františkov pozdrav a v ňom prítomné pozvanie do pokoja vstupovať, prichádzať k nemu, vydať sa na cestu za ním. Vidíme, že po tejto hodnote cíti veľký hlad aj naša doba. Pápež vnímavo reaguje na situáciu, ktorú cítime nielen v našom malom, ale aj v tom veľkom svete. Aj v medzinárodných vzťahoch je veľa nepokoja a rozbrojov. Vznik vojen namiesto ich ukončenia.

Pozrime si opäť jednu fresku z baziliky, kde sa František stretá so sultánom. Keď prišiel pred sultána, urobil to, čo vždy robil. Prišiel priniesť pozdrav pokoja. Prišiel priať pokoj a pozvať k nasledovaniu Ježiša Krista, a tak kázal cestu pokánia (František to tak nazýval). Aj seba videl ako toho, kto

František pre pokoj pracoval a za ním kráčať neustále.

neustále vstupuje do pokánia. Pozvanie začínal týmto pozdravom: „Nech ti Pán udelí pokoj.“ Takto František hovoril nám, bratom františkánom, že máme pozdravovať, a že je to dôležité. Až tak, že aj do svojho testamentu dal tento pozdrav. Je autentickým kajúcnikom, ktorý hľadá zmysel života a hľadá pokoj. Rozhoduje sa preto opustiť svet nie ako útek. Je to opustenie miesta, na ktorom pokoj nenašiel. Nie je to pohrdanie svetom, ale hľadanie spôsobu života, ktorý mu pokoj prinesie. Pri každej svojej kázni, tak to počujeme od životopisca Tomáša z Celana, prv než začal kázať Božie slovo a pozývať k pokániu, k obráteniu, tak pozdravil ľudí: *Nech vám Pán daruje pokoj*. Celano píše, že mnohí, ktorí nenávideli pokoj, a tak aj svoju spásu, nakoniec cestu za trvalým šťastím celým srdcom v pokoji prijímali.

Stávali sa synmi pokoja, túžiacimi po spásu. To je odkaz Františka, ktorý nás pápež pozýva si všimnúť. Vstúpiť do zmierenia s inými je totiž ďalšia etapa cesty. František pre pokoj pracoval a za ním kráčať neustále, nie iba na ceste za sultánom. Aj táto cesta do ďalekej cudziny bola tiež pokračovaním toho, čo robil vo svojej domovine. Tam hľadal, ako priviesť pokoj do spoločenských vzťahov a zmieroval znepriatelené mestá. Krátko pred svojou smrťou, tak ako to zvykol mnohokrát predtým, nastolí pokoj medzi rozhádaným biskupom a starostom mesta. Vtedy vzniká ďalšia strofa jeho Piesne stvorenstva. Je to ďalšia téma, ktorú pápež Lev v liste úzko pripája s ústredným poslanstvom. Odpustenie je témou tejto novej strofy: „Bud' zvelebený, môj Pane, skrze tých, čo odpúšťajú kvôli tvojej láske a znášajú sla-

bosť a súženie. Blažení tí, ktorí to znášajú v pokoji.“

No nie iba táto strofa pribudla k básnickému dielu v tomto čase ako súčasť veľkého odkazu. Do básne na oslavu stvorenstva pribudla v posledných týždňoch jeho života aj strofa o sestre smrti. „Bud' zvelebený, môj Pane, skrze našu sestru telesnú smrť.“ Kráčanie k pokoji ide cez pokánie. Pokánie nie sú predovšetkým nejaké vonkajšie skutky, kajúce odriekanie. Je to predovšetkým zmena zmysľovania, nasmerovanie ku Kristovmu pokoji, k prijatiu lásky, k prijatiu odpustenia, zmierenia, pokoja. Aj v teste František hovorí o začiatku svojho života ako o ceste pokánia.

Pokánie

„Takto som začal konať pokánie. Kým som bol v hriechoch, zdalo sa mi príliš trpké, čo len pozrieť na malomocných. Sám Pán ma zaviedol medzi nich a ja som im preukázal milosrdenstvo.“ (Testament)

Jeden z najväčších nepokojov František prežíval, keď mal stretnúť malomocných. Vieme to z jeho spisov, že utekal už len keď zahliadol v diaľke malomocného a Pán ho zmieruje. Zmieruje ho aj s touto skutočnosťou okolo neho. František má v mysli len tieto dve možnosti: 1. Aby našiel pokoj a šťastie, chce konať pokánie. 2. Môže si vyvoliť nekonať pokánie a vtedy stráca alebo nesmeruje k darom, ktoré pokánie ponúka. Tými darmi je predovšetkým ovocie Ducha. Láska, radosť, pokoj. Sú to vlastne prvé tri položky v zozname. Vždy hľadáme čo najhornejšie ovocie Ducha, a predsa v určitých chvíľach, v určitých obdobiach niečo vystúpi do popredia.

Pápež nám dnes z Františka osobitne predkladá potrebu vstupovať do pokoja. Pokoj predovšetkým ako vnútorné nastavenie, ktorým ho chceme hľadať, ako osobnú vnútornú cestu: ja sa mám zmieriť s Bohom. Je to skutočnosť, ktorú František objavoval v sebe ako dar zo stretnutí s Kristom. Pozýval všetkých, aby získali tento dar. Vedel, že sám nedokáže zabezpečiť pokoj v srdciach druhých, ale vedel, že ho môže ohlasovať. Iní ľudia môžu na ňom tento dar pozorovať a objaviť cestu k nemu. Toto bola podstata jeho kázania o pokání.

V posledných rokoch života napísal list všetkým veriacim a pozýval ľudí k životnej voľbe. Buď konať pokánie, alebo ak ho konať nebudú, tak sa odvrátiť od prisľúbených Božích darov. Bolo to pozvanie pre svetských františkánov, ale myslím, že toto pozvanie adresoval František všetkým. Možno je to teraz mimoriadna úloha nás všetkých, aj pre nás zasvä-

tených to môže byť pozvanie: obnoviť úsilie žiť pre Krista, žiť v jeho pokoji. To nie je niečo, čoho majú zasvätení viac, alebo sme v tom „lepší“. Je to úloha celého Božieho ľudu. Možno zasvätení majú za úlohu to všetkým v Cirkvi pripomenúť. Keď nás pápež pozýva hľadať pokoj, aj od zasvätených čaká túto námahu. Túžiť po pokoji. Prosiť ho pre všetky miesta nepokoja v našom svete. Naša úloha nie je, aby sa svet a ľudia zmenili našou mocou. František si pred sultánom nekládol žiaden takýto cieľ. Prišiel mu len odovzdať pozdrav pokoja. Ohlásiť pokoj, alebo ako to vnímal, možnosť žiť v pokání, v tom neustálom obrátení sa k daru. Žiť pokánie znamená obrátiť sa smerom k pokoji. Je to škola, v ktorej to, čo ma znepokojuje, dávam Bohu. Ide o vyzlečenie sa z toho, čo prežívam. Moja zodpovednosť je prinášať Kristov pozdrav pokoja a jeho pozvanie. František sa v tomto liste modlí za tých, ktorí chcú žiť pokánie.

**Kráčanie k pokoji
ide cez pokánie.**

**Je to
predovšetkým
zmena zmýšľania,
nasmerovanie
ku Kristovmu
pokoji, k prijatiu
lásky, k prijatiu
odpustenia,
zmierenia, pokoja.**

Autentickosť

Opäť z Listu kajúcnikom: „Ja, brat František, váš menší sluha, prosím a zaprisahám vás v láske, aby ste tieto slová a iné slová nášho Pána Ježiša Krista s pokorou a láskou prijímali, ich konali a zachovávali.“ František písaním listov pokračuje v kázaní, ktoré už nemohol vykonávať pre chorobu. Pozdravuje posolstvom pokoja a pozýva v nich k obráteniu. Žije vždy naplno. Vždy nachádza cestu, ako pokračovať v ohlasovaní pokánia s prísľubom Pánovho pokánia. Jeho radikálnosť spočívala v tom, že keď spoznával svoj nepokoj a videl, že stráca radosť, že nežije v plnosti, tak sa okamžite túžil vrátiť ku Kristovi, konať pokánie.

František nám v jeho svätosti možno pripadá príliš vzdialený. Jeho vonkajšie pokánie bolo veľmi tvrdé. Cirkev v jeho tvrdosti voči sebe spoznávala jeho autentickosť. Povzbudzovala veriacich nasledovať ho v tejto autentickosti, avšak nie vo vonkajších skutkoch. Autentickosť neznamenať opakovať vonkajšie skutky. Životopis Tomáša z Celana konštatuje, že jeho chudobu a vonkajšie skutky pokánia, prísnosť k telu, že toto všetko je dobré obdivovať, ale nie nasledovať. Bola to Františkova cesta, keď sa cez prísnosť posvätil. Aj sám uznal, že sa nesprával dobre voči svojmu bratovi telu.

Jeho spisy nám odhaľujú, že bol človekom, ktorý tiež zápasil o autentickosť svojej radosti a pokoja. Počúvame, ako obľuboval pustovňu. Jeho túžbou bolo zotrvať v modlitbe. Poznávame jeho život a spisy, a tak vieme, že sa tam uťahoval aj z iných dôvodov. Hovoril, že Boží sluha sa ni-

kdy nemôže ukázať neradostný a že jeho pokoj sa ukáže nie vtedy, keď s ním všetci súhlasia, ale v takých situáciách, keď príde odpor, a že Boží sluha nemá žiaden iný pokoj než ten, ktorý preukáže v takých situáciách, keď mu odporujú. František sa mnohokrát utiekal na pusté miesta preto, že mu bolo ťažko ukázať radostnú tvár alebo znášať niečo v pokoji. Veľmi ťažko znášal niektoré skutočnosti vo svojom bratstve, keď v posledných dvoch rokoch žil život v pustovni. Ale prosil tam a zápasil o pokoj vo svojom srdci. Toto je jeho autentickosť. Stále si vyzliekal starého človeka. Bol v tomto autentický, neustále sa to učil. Ak niečo nebolo podľa Božej vôle alebo jej v ňom samom niečo odporovalo, tak sa okamžite snažil konať. Začal s tým už vo chvíli vyzlečenia šiat na námestí v Assisi. Vyzliekanie ho ako keby stále sprevádzalo.

Na ďalšej freske sa vyzlieka zo svojich rytierskych šiat po tom, čo počul Pánov hlas, že jeho rytiersky sen sa má naplniť duchovným spôsobom. Zanecháva svoj rytiersky ideál, odovzdáva svoje rytierske šaty chudobnému rytierovi, aby sa vybral slúžiť Kristovi. Františkovo autentickosť nestotožňujeme s tým, že nerobí žiadne chyby. Myslím, že v prezentovaní svätosti podliehame klamu, že je to človek, čo nerobí chyby, už je dokonalý. Františkovi sa niekedy veľmi ťažko ovládalo. Zo spisov vidíme, že jeho odchod do samoty, do modlitby mal často dôvod v tom, že potreboval nadobudnúť vnútorný pokoj. Keď ho stratil, okamžite ho hľadal. A rovnako autenticky naprával aj svoje nesprávne rozhodnutia. Toto je jeden neskorší prameň,

Autentickosť neznamenať opakovať vonkajšie skutky.

ale myslím, že vystihuje Františkovu autentickosť.

Príbeh z Kvietkov svätého Františka opisuje túto udalosť: Jedného z bratov, brata Rufína, ktorý vôbec nebol výrečný, (povedzme to takto jemne) posielal kázať do mesta Assisi. Rufín mu odporuje: „Ctihodný Otče, prosím ťa, odpusť mi a neposielaj ma, lebo ako vieš, nemám dar kázania a som prostáček a trkvas.“ František povedal: „Pretože si neposlúchol hneď, pod svätou poslušnosťou ti prikazujem, aby si šiel do Assisi nahý, ako si prišiel na svet iba v gatiach. Vojdeš do kostola, a tak nahý budeš kázať ľudu.“ V kostole, keď počuli brata Rufína, sa ľudia pustili do smiechu a vraveli: „Títo konajú toľké pokánie, až sa im z toho múti rozum.“ A František si uvedomil zbrklosť svojho rozhodnutia. Počúvame vnútorný dialóg Františka: „Kde sa v tebe berie toľká drzosť, ty podliak, syn Petra Bernardoneho, že rozkazuješ bratovi Rufínovi, ktorý patrí medzi najurodzenejších občanov Assisi, aby šiel ako nejaký blázon kázať ľuďom nahý? Ja ti ukážem, že aj ty sám na sebe zakúsiš to, čo roz-

kazuješ robiť druhým.“ František prišiel do kostola, pričom celú cestu išiel iba v spodkoch. Vstúpil tam, aby ľuďom kázal. Najprv pravdivo prizná, že dal bratovi takýto príkaz. Vyzdvihne veľkosť brata, ktorý poslúchol a autenticky hovorí o svojej zodpovednosti, ale i o svojej túžbe hneď napraviť to, čo si uvedomil ako svoje zlé rozhodnutie. V tomto je František vzorom, ktorý nás pozýva vstupovať do života pokánia.

Oslovujúca autentickosť

Jeden moderný historik, Františkov životopisec, bol vo svojom záujme o jeho osobnosť oslovený jeho túžbou po autentickosti. Jacques Le Goff, odborník na obdobie stredoveku, mu dobre rozumel ako niekomu, kto chcel zmenu predovšetkým u seba. Neprisiel spoločnosť meniť revolúciou, hoci jej protirečenia vnímal. Obchodným rozvojom miest vzniklo veľké napätie medzi doterajším poriadkom šľachticov a vznikom mestskej spoločnosti. František cíti napätie a sám pozná možnosti i vplyv, ktorý v novom poriadku sveta zabezpečujú peniaze. Je synom kupca a vidí, ako si táto spoločenská skupina vydobýja priestor. Chápe, že pe-

**Františka odpudzuje
akákoľvek moc.
Jeho programom
je blažená chudoba,
chvála stvorenia,
okúzlenie tým,
čo Boh chce konať.
A takto nachádza
pokoj vo svojom srdci.**

niaze zabezpečujú prestíž a môžu sa stať zdrojom nepokoja. Nie zrušíť kupcov alebo šľachtu, ale ukázať, že nový prostriedok moci v spoločnosti môže poslúžiť všetkým. Le Goff Františka vidí ako úspešného syna kupca, ktorý vidí spoločenský postup a moc v rytierskom ideáli. Pochopil, že Boh ho pozýva žiť a mať iný zmysel života ako toto. Rozumel peniazom, ale videl ich ako prostriedok, ktorý má človeku slúžiť a nie nad človekom vládnuť. Nedrží sa nejakej ekonomickej doktríny, ale po neporozumení so svojim otcom odmieta peniaze ako prostriedok moci. Peniaze neprinášali pokoj. Naopak, mohli sa stať hlavnou hrozbou, ktorá môže človeka okradnúť o naozaj hlboký, trvalý pokoj. Preto sa búri voči zneužitiu moci a peňazí ako voči hlavnému prostriedku jej zneužívania. Nebúri sa voči organizácii spoločenského systému ako takého. Búri sa voči jeho zneužívajúcej ekonomickej hrozbe. Myslím, že ekonomickú hrozbu v novej

podobe prežívame aj dnes. Nepokoj vo svete je tu kvôli novým možnostiam využívať ekonomiku v spojení s technológiami.

František sa voči nespravodlivosti búri svojim spôsobom. Nestačí nesúhlasiť. František si kladie otázky. Sám si zvolil chudobu, ale nespochybňuje úprimnosť a poctivú vieru kupcov. Chce spoločnosti dávať príklad, ako sa dá žiť pokojným spôsobom. Predpisuje svoju regulu a cestu pokánia len sebe a svojim bratom, tým, ktorí ho budú chcieť nasledovať. Bohatý alebo chudobný, mocný alebo úbožiac, s každým sa stretáva. Bratia nepatria k svetu, ale spoliehajú sa na to, že k vnútornej premene príde tak, že ľudia počúvajú. Františka odpudzuje akákoľvek moc. Jeho programom je blažená chudoba, chvála stvorenia, okúzlenie tým, čo Boh chce konať. A takto nachádza pokoj vo svojom srdci. Nie je to utópia. Nejde o nejaké chiliastické očakávanie sociálnej

revolúcie alebo nejakej dokonalej spoločnosti. Poslaním františkánov, no nielen ich, je pripomínať to spoločnosti. Pápež pre milostivý rok ukazuje úlohu, že každý z nás má pripomenúť svojmu srdcu túžbu po pokoji. Moje hľadanie bude ponukou aj ľuďom dnešnej doby. Tento môj postoj môže byť otázkou v dnešnej spoločnosti. S Františkom sme pozvaní sa tejto úlohy zmocniť.

František chce na konci svojho života opäť byť spokojne pred Pánom a pred ľuďmi tak, ako sme ho videli na začiatku. Vyzelečený zo šiat, ale s pokojným a radostným vnútrom, lebo urobil to, čo vedel. Autenticky sa snažil o život obrátenia a pokánia. Vraciame sa k výjavu, ktorým sme začali. S novou vnímavosťou však môžeme počuť, čím sa nám prihovára vyzlečené telo chudobného Františka, ktorý sa šťastne odovzdal sestre smrti.

■ JÁN MACEJ, OFMCap

Žijeme s nimi a pre nich

Don Edwar Gobran, SDB pôsobí ako direktor saleziánskej komunity v Damasku v Sýrii.

Na Slovensko prišiel pri príležitosti 21. ročníka verejnej zbierky Tehlička 2026, ktorá je tento rok venovaná práve pomoci deťom a mladým ľuďom v Sýrii. Zároveň ako organizácia tento rok oslavuje 20 rokov existencie.

Edwar ponúkol autentické osobné svedectvo o tom, ako dnes vyzerá život v Damasku, ako sa žije mladým ľuďom po rokoch vojny, aké sú ich nádeje, strachy a výzvy, ale aj to, ako vyzerá každodenná realita kresťanskej komunity v jednej z najviac skúšaných krajín sveta.

Narodil sa vo Švajčiarsku (1988), má egyptského otca a sýrsko-libanonské korene po matke. Detstvo prežil v Sýrii, hovorí plynule arabsky, taliansky a anglicky a dlhodobo pôsobí priamo v regióne Blízkeho východu.

V súčasnosti pôsobí ako delegát pre pastoračiu mládeže a misie pre celý región (Sýria, Libanon, Egypt, Svätá zem), koordinuje programy pre stovky mladých ľudí, ktorí vyrastajú v prostredí poznačenom vojnou, chudobou a migráciou.

Ako sa dnes reálne žije v Damasku? Čo je najväčšou zmenou oproti obdobiu pred vojnou?

Momentálne žijeme akoby v hmle. Niektoré veci sú jasné, iné nie. Žijeme v čase neistoty. Je pravda, že v politickej oblasti dochádza k zmenám, ale všetko si vyžaduje čas.

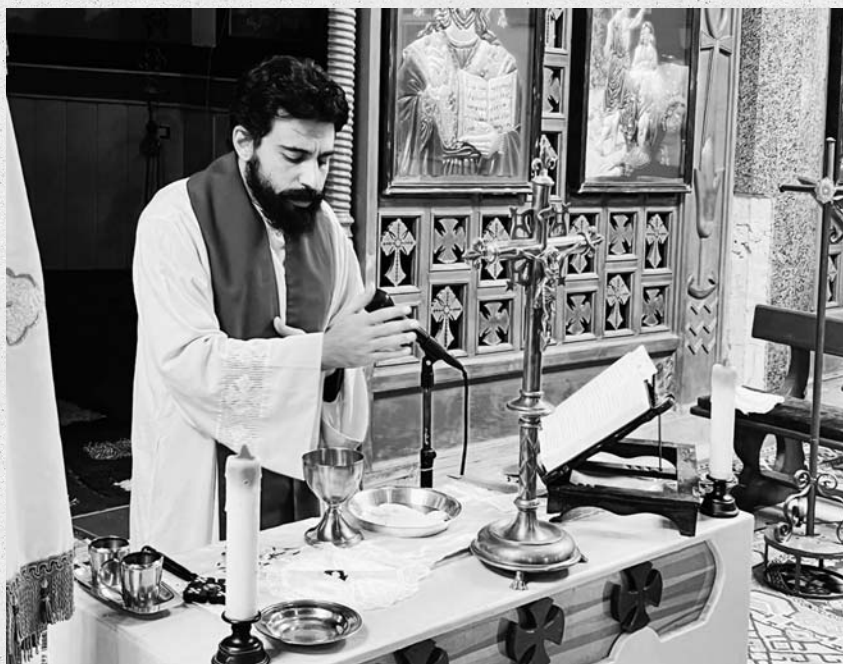
Pred nástupom súčasnej vlády tu bol Assadov režim. Ten sa snažil odolávať vonkajším vplyvom a fungovať ako izolovaný ostrov, prepojený len s niekoľkými krajinami. Súčasná vláda sa naopak usiluje o otvorenosť voči väčšiemu počtu štátov a širšiemu medzinárodnému daniu.

Napriek tomu však stále zápasíme s mnohými problémami, ktoré existovali už za Assadovho režimu. Nemáme zaručenú bezpečnosť ani sta-

Potrebujeme viac času, aby sme lepšie pochopili, ako sa krajina vyvíja.

bilitu. Stále máme problémy s elektrinou a aj keď ju máme, je veľmi drahá. Mnohé oblasti Sýrie navyše ešte nie sú úplne pod kontrolou súčasnej vlády. Preto stále čelíme veľkej chudobe a neistote. Občas sa v rôznych častiach krajiny niečo stane – výbuchy, bezpečnostné incidenty či iné problémy.

Potrebujeme viac času, aby sme lepšie pochopili, ako sa krajina vyvíja. Hoci od zmeny vlády uplynul už rok, vôbec to nestačí. Počas tohto roka sa udialo viacero vážnych udalostí: útok na kostol, udalosti v Suwejde, kde mnohé rodiny museli opustiť svoje domovy, masaker na pobreží Sýrie v oblasti Tartús, najmä v meste Banias. V pobrežných regiónoch Sýrie bolo celkovo zabitých viac než tisíc alavitov.

Nemôžeme povedať, že za všetko nesie stopercentnú zodpovednosť vláda, pretože tu pôsobia aj rôzne fanatické skupiny. To, čo sa deje, je však jasným dôkazom, že krajina stále potrebuje čas.

Aké sú dnes najväčšie starosti bežných rodín v Sýrii – bezpečnosť, ekonomika, budúcnosť detí?

Každý túži predovšetkým po bezpečí, pretože bez bezpečnosti nemožno budovať nič – ani rodinu, ani prítomnosť a budúcnosť mladých ľudí. Mnohí ľudia sa stále necítia bezpečne, veľkým problémom je aj ekonomická situácia. Rodiny zápasia s každodennými výdavkami. Potrebujú peniaze na vzdelanie, ktoré je veľmi drahé, na jedlo a na nájomné. To všetko si často nemôžu dovoliť z toho, čo zarobia.

Mnohé rodiny napríklad nedostávajú pravidelný plat od štátu – týka sa to aj učiteľov.

To vytvára vážne problémy pri zabezpečovaní základných potrieb domácnosti. Jeden pracovný úväzok nestačí, ľudia si musia hľadať viacero zamestnaní. Často si požičiavajú peniaze od iných, no nie sú schopní ich splácať, pretože na obyčajný život potrebujú oveľa viac prostriedkov.

Ak napríklad robotník zarobí 150 dolárov mesačne a nájom za bývanie stojí tiež 150 dolárov, je zrejme, aká náročná je ich situácia.

Čo prežívajú mladí ľudia, ktorí vyrastali prakticky len v čase vojny?

Mnohí mladí ľudia, najmä vysokoškoláci, hovoria: „V Sýrii už nedokážeme žiť.“ Neustále preto premýšľajú o odchode do zahraničia – za štúdiom alebo za akoukoľvek príležitosťou.

Mladí si zároveň nedokážu založiť rodinu. Svadba je veľmi nákladná. Potrebujú bývanie a musia zabezpečiť aj všetky

oslavy a tradície spojené s arabskou kultúrou. Preto stretávame mnoho ľudí vo veku, keď by sa za normálnych okolností už mali zosobášiť, no stále sa tak nestalo. Na Blízkom východe je to odlišné ako v Európe. Ak chcú žiť vo verejne uznávanom a spoločensky prijateľnom partnerskom vzťahu, musia sa zosobášiť.

To vytvára na mladých ďalší tlak. Nemajú dobrú prácu, nemôžu odísť do zahraničia a zároveň si nedokážu založiť rodinu. Niektorí sa dokonca pýtajú: „Prečo by som si mal zakladať rodinu? Prečo privádzať deti do takého dramatického života?“

Je v mladých ešte nejaká motivácia zostať a budovať krajinu?

Len veľmi málo ľudí chce zostať z naozaj presvedčivých dôvodov. Ťažko nájdete niekoho, kto by povedal: „Chcem zostať, aby som znovu vybudoval svoju krajinu a zlepšil život okolo seba.“ Problém je, že na obnovu často nemajú potrebné zdroje ani možnosti.

Väčšina tých, ktorí zostávajú, tak robí kvôli osobným väzbám na rodinu, priateľov a miestnu komunitu. Ak má mladý človek starších rodičov alebo príbuzných, nedokáže ich opustiť. Zostávajú preto, že sú s týmto miestom hlboko spojení.

Aké konkrétne dôsledky vojny a ekonomickej krízy vidíte vo svojej každodennej práci s mládežou?

Mladým chýbajú pracovné príležitosti aj základné zdroje pre život. Nemajú vhodné podmienky na pokračovanie

v štúdiu. Mnohí nemajú ani notebook alebo iné potrebné vybavenie.

V našom stredisku máme študijnú zónu, kde sa snažíme zabezpečiť to, čo im môže pomôcť. Nedokážeme však pokryť potreby všetkých. Dávame im to, čo máme k dispozícii.

Mladým zároveň chýba pocit bezpečia. U niektorých sa objavujú predsudky voči ľuďom iného náboženstva, pretože prešli mnohými traumatickými a bolestivými skúsenosťami. Tých problémov je viac a navzájom sa prelínajú, ale hlavnými sú bezpečnostná a ekonomická kríza. Mnohé ďalšie ťažkosti sú len dôsledkom nedostatku finančných prostriedkov a nepriaznivých životných podmienok.

Vy pôsobíte ako salezián a zasvätený. Aká je úloha zasvätených osôb v krajine poznačenej vojnou?

To je veľmi dobrá otázka. My saleziáni sa snažíme žiť podľa daru Ducha Svätého, ktorý dostal svätý Ján Bosco: byť znamením Božej lásky pre ľudí. Chceme žiť s nimi, zdieľať ich život, sprevádzať ich v tom, čo prežívajú, a vytvárať pre nich bezpečné prostredie.

Naša komunita a náš dom v Damasku sú tu pre nich a oni to cítia. Cítia sa tu ako doma. Hoci nedokážeme vyriešiť všetky problémy sveta, keď k nám ľudia prídu, je to pre nich ako by prišli do oázy. Nachádzajú tu lásku, radosť, psychologickú aj duchovnú podporu.

Snažíme sa žiť svoj život pre ľudí. To nám zároveň pomáha vierohodne a poctivo žiť naše

povolanie. Chceme, aby ľudia videli, že žijeme ten istý život ako oni. Niekedy nás môžu vnímať ako ľudí z iného sveta alebo s odlišným spôsobom života. Keď však ako rehoľníci žijeme s mladými, pracujeme s nimi, hráme sa s nimi a zdieľame ich každodennosť, môžu sa doslova dotknúť niečoho odlišného.

Dávame im niečo, čo si môžu nieť po celý život. Okrem katechézy, športu, umenia a ďalších aktivít ponúkame aj vzdelávacie programy. Veríme totiž, že nie sme iba sociálni pracov-

níci. Sociálna práca je dôležitá a venujeme sa jej, ale našim cieľom nie je iba dať človeku jedlo. Chceme mu pomôcť, aby si ho dokázal zabezpečiť vlastným úsilím.

Preto organizujeme kurzy a programy, ktoré môžu zlepšiť životnú situáciu mladých. Učia sa praktické profesie a zručnosti – napríklad elektrotechniku, opravu automobilov, krajčírstvo a ďalšie odbory. Takéto kurzy môžu byť konkrétnou odpoveďou na problémy, ktorými dnes prechádzame.

Chceme žiť s ľuďmi, zdieľať ich život, sprevádzať ich v tom, čo prežívajú, a vytvárať pre nich bezpečné prostredie.

**Nezostávam však
iba z povinnosti.
Zostávam preto,
že túto misiu
milujem.**

**Čo znamená byť kňazom
a rehoľníkom v prostredí,
kde ľudia denne zápasia
o základné prežitie?**

Ľudia vedia, že saleziánsky dom je aj ich domovom. Každý, kto zaklope na naše dvere – najmä tí, ktorých osobne poznáme – nájde niečo, čo mu môžeme ponúknuť. Nie riešenie všetkých problémov, ale blízkosť človeka, ktorý je pri nich.

Snažíme sa kráčať s nimi v tom, čo prežívajú. Keď prídu k nám, občas si spolu dáme malé občerstvenie alebo spoločné jedlo a jednoducho zdieľame život. Naše priestory nie sú iba naše. Sú aj ich. Naš saleziánsky dom nie je veľký – spoločenskú miestnosť používame zároveň ako obývačku aj ako priestor pre katechézu. Ľudia vidia, že žijeme s nimi a pre nich.

Aj teraz, keď som na Slovensku, vedia, prečo som tu. Som tu aj kvôli nim – aby som zdieľal ich príbeh a bol ich hlasom. Snažíme sa žiť spolu s ľuďmi a robiť z nášho domu ich domov. Saleziáni, zasvätené osoby aj mladí – všetci tvoríme jeden spoločný domov.

**Dá sa hovoriť o únave,
rezignácii alebo je medzi
ľuďmi stále nádej?
Kde ju nachádzajú?**

Úprimne povedané, nádej v politickej oblasti je veľmi zložitá téma. Nie je jednoduché vkladať nádej do toho, čo sa deje v politike, pretože by to bolo skôr želanie než skutočná nádej. Môžem si priať, aby sa politická situácia zlepšila, ale nádej je niečo oveľa hlbšie.

Nádej nachádzame v tom, že ako spoločenstvo žijeme spolu.

Máme sa radi a snažíme sa budovať lepšiu spoločnosť v rámci možností, ktoré máme. Nádej existuje tam, kde sa učíme myslieť jeden na druhého, pomáhať si a vytvárať skutočné spoločenstvo. Snažíme sa viesť ľudí k otvorenosti voči druhým a v tom je nádej.

Stále máme miesto, kde sa ľudia môžu stretnúť s Bohom, so sebou samými aj s priateľmi. Miesto, kde môžu spoločne prežívať radosť.

**Prečo ste sa vy osobne
rozhodli zostať a slúžiť
práve tam, kde mnohí
odchádzajú?**

Ako rehoľník som zložil sľub poslušnosti. Je pravda, že nemôžem jednoducho odmietnuť poslanie s odôvodnením, že je to nebezpečné. No pre mňa je to viac než len výzva predstave-

ného. Vnímam to ako Božie pozvanie ísť na toto miesto.

Keď som tam prišiel, nenahováral som si, že som nejaký superman. Zároveň som však nikdy neuvažoval v zmysle, že by som sa bál o seba. Keď sa niečo stane, bojím sa skôr o deti a mladých. Je to veľká zodpovednosť.

Keď žijem s ľuďmi a zdieľam ich život, pýtam sa sám seba: ak mnohí z nich nemôžu odísť z krajiny, prečo by som mal odísť ja len preto, že mám takú možnosť? V tom prípade by som už nezdíeľal ich životnú situáciu. Oni musia znášať rôzne obmedzenia a ťažkosti. Prečo by som sa im mal vyhnúť iba preto, že môžem? Je to otázka spravodlivosti pred Bohom aj pred ľuďmi.

Nezostávam však iba z povinnosti. Zostávam preto, že túto misiu milujem. Milujem ľudí, ktorí tam žijú, a chcem pokračovať v živote s nimi. Možno nerobím veľké veci, ale už samotné zdieľanie života je pre mňa niečím veľkým.

A to, čo zažívam, ma nesmierne obohacuje. Láska, ktorú dostávam, energia, ktorú mi ľudia dávajú, sú jedinečné. Taký pokoj človek inde len tak nenájde. A je to zvláštny paradox: nachádzam pokoj tam, kde navonok pokoj neexistuje. Nachádzam vôľu žiť tam, kde je okolo toľko smrti.

Čo by ste chceli odkázať zasväteným ľuďom na Slovensku, ktorí Sýriu poznajú najmä zo správ o vojne a migrácii?

Že za všetkými slovami, ktoré čítame v novinách alebo počujeme v správach, sú kon-

krétne tváre ľudí. Tváre plné utrpenia, problémov a situácií, ktoré sami nedokážu vyriešiť. Zároveň sú to však aj tváre plné nádeje, viery a túžby žiť.

Svojim bratom a sestrám v zasvätenom živote by som chcel odkázať: pokračujte v modlitbe za nás. A ak máte možnosť, prídte navštíviť Sýriu. Zажijete niečo nové a odlišné. Možno tu nenájdete všetko pohodlie a vybavenie, na ktoré ste zvyknutí na Slovensku. No zistíte, že aj bez mnohých vecí sa dá vykonať veľmi veľa.

To je moje poslanstvo: vidieť za správami konkrétne ľudské tváre. Ľudí, ktorí potrebujú vaše modlitby, podporu a blízkosť. A zároveň si uvedomovať, čo znamená byť Cirkvou. Cirkvev je Kristovo telo. Ak trpí Sýria alebo iná krajina, potom istým spôsobom trpí aj celé Slovensko.

A ešte jedna dôležitá vec.

Keď hovoríme o solidarite s trpiacimi, nemali by sme myslieť iba na peniaze. Potrebujeme zmeniť spôsob uvažovania. Potrebujeme pomáhať ľuďom na Slovensku stať sa citlivejšími voči druhým.

Takto pomáhame ľuďom, ktorým slúžime, aby boli vnímaví voči veľkým témam a problémom sveta. Inak zostaneme uzavretí vo vlastnom malom svete, vo svojom „gete“, sústredení iba na seba.

Rozhovor bol nahrávaný v Bratislave v marci 2026.

Otázky kladla:

■ HERMANA MATLÁKOVÁ, SMVS

Rozhovor sprostredkoval:

■ FRANTIŠEK DRAVECKÝ

Preklad:

■ ZUZANA ŠKRINÁROVÁ, SSS

■ FOTO: SAVIO

Bohatstvo chudoby sv. Františka

foto: Erika Litváková

Nie som z františkánskej rodiny, Komunita Blahoslavenstiev, kam patrím, čerpá skôr z karmelitánskeho dedičstva, má za svoju duchovnú učiteľku sv. Teréziu z Lisieux. Terezka a František sú však takí duchovní súrodenci. Ešte aj liturgický sviatok majú vedľa seba: u každého vždy deň po ich odchode do neba, sv. Terézia 1. októbra, hoci zomrela 30. septembra (1897) a sv. František 4. októbra, hoci zomrel 3. októbra (1226). V mnohých aspektoch sú posolstvá ich života veľmi podobné: ich až intímny vzťah s Ježišom, túžba podobať sa Majstrovi, evanjeliová chudo-

ba, či túžba po spáse všetkých. S niečím z tohto bohatstva ich posolstva sa a s vami pokúsim podeliť, samozrejme sa budem držať posolstva sv. Františka.

Možno nám to dnes už nepríde, ale František v 13. stor. žil v dobe, kedy sa viac zdôrazňoval Kristus ako triumfalistický kráľ, potentát obklopený mocou a zlatom, a tak podobne vyzerala aj Cirkev – na piedestáli moci a bohatstva. Svätý František nás vracia do samotnej podstaty Cirkvi, a tým aj do jadra radostnej zvesti: vedie nás do vzťahu s Bohom evanjelia a nie predstav danej doby, ktoré sú nie raz príčinou odvratu človeka od

Nie všetci máme žiť františkánsku chudobu v materiálnom zmysle, ale všetci sme povolaní žiť Ježišovu chudobu srdca.

Boha a aj od cirkvi a nedovolia iným poznať pravú tvár Boha.

František nás vedie k Bohu Lásky, ktorá sa – slovami sv. Terézie z Lisieux – skláňa až k ničote – k biede človeka v jeho slabosti a hriechu, ale i k ničote jeho falošných bohatstiev a másiiek. Vedie nás k Bohu, ktorý prišiel, aby nás pozdvihol z našich bied, uzdravoval z našich rán, aby nás hriešnikov zachránil a nie odsúdil a aby nás viedol k plnému kresťanskému životu, ktorý má moc meniť svet okolo nás.

Ako k tomu sv. František vo svojej dobe prišiel?

Bol bohatý syn Petra Bernardoneho, bohatého meštána v Assisi, mal všetko. Mladý František chcel byť uznaný: ako vojak, ako obchodník... Mal necelých 20 rokov, keď vstúpil do vojny medzi Assisi a Perugiou. Assiské vojsko bolo porazené a František je rok väznený v Perugii. Prepustili ho pre chorobu. Niekedy v tomto čase sa začína jeho obrátenie. Choroba mu otvára oči. Poznáva pravdu o falošných maskách ľudí a ich bohatstvách a nechcel už mať na sebe tieto masky, odmietal falošné istoty, bohatstva a pomínutelnú moc.

Niekedy na konci roka 1205, mal 23 rokov, v ruinách kostolíka San Damiano počuje Ukrižovaného Krista. „Choď a oprav môj dom, ktorý, ako vidíš, je celý v troskách.“ Videl len ruiny a tie chcel opraviť, lenže svojím nasledovaním Krista, ani nevedel ako, Pán začal skrze neho opravovať svoj Dom – Cirkev a vracáť ho k jadru evanjelia...

Ešte chvíľu balansoval medzi životom bohatého syna so zlatou lyžičkou v ústach, ale keď stretol malomocného, pobožkal ho. A bolo mu jasné. Už žia-

den kompromis v nasledovaní Pána. Musel sa rozísť s otcom, iné mu nezostalo. Pohnaný na súd pred assiským biskupom sa pred otcom zrieka jeho majetku a dokonca i honosného odevu, čo má na sebe, veď ani ten mu nepatrí.

Tu sa chcem zastaviť: v tejto udalosti až do očí bije Františkova podobnosť s Pánom, ako ju zachytáva sv. Pavol: „On bohatý schudobnel pre nás, aby sme my zbohatli jeho chudobou.“ (2 Kor 8,9). Mladý bohatý Bernardone sa stáva *poverelom* – chudáčikom, chudobným pre chudobných. Takto poukazuje na Božieho Syna, ktorý sa vzdal svojho božského majestátu a pre nás schudobnel až na kríž, aby sa stotožnil so všetkými malomocnými sveta, so všetkými vylúčenými a hriešnymi, aby každý, kto ho spozná a uverí mu, mohol zbohatnúť jeho chudobou.

Nie všetci máme žiť františkánsku chudobu v materiálnom zmysle, ale všetci sme povolani žiť Ježišovu chudobu srdca, žiť jeho prvé blahoslavenstvo, ktoré je akýmsi nosným základom všetkých ostatných. Pán Ježiš hľadá na svojich učeníkov, hľadá na nás, ktorí sa považujeme za jeho učeníkov, hľadá na tých, čo už uverili, hoci zastávajú veľké úrady v Cirkvi a hovoria: „Ak sa neobrátime a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva“ (Mt 18,3). Berieme Kristove slová vážne?

Na inom mieste počujeme Ježiša, ako sa modlí k Otcovi: „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo. Môj Otec mi odovzdal všetko. A nik nepozná Syna, iba Otec, ani Otca nepo-

Preto stávať sa chudobným srdcom, znamená stávať sa slobodným. A to je dnes, v tomto svete zotročeným všetkým možným, veľké bohatstvo.

zná nik, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť“ (Mt 11, 25-27).

Veci Kráľovstva, bohatstvo plného života s Bohom, sú zjavené maličkým a týchto volá ku sebe, aby sa učili od neho, ktorý sám je tichý a pokorný srdcom. Lebo tí „veľkí“ vo svojich očiach či očiach sveta, tí bohatí sami sebou, čo majú svoje pravdy, svoje spravodlivosti, nároky, úspechy, vplyvy, tí ho neprijmú.

Kto sú títo maličkí? Sú to „maličkí Pánovi“, hebrejsky *anavim*, chudobní srdcom. Je treba hneď povedať, že táto evanjeliová chudoba, či malosť a pokora nie je akási slabomyseľnosť, sebaponížovanie, pohrdanie sebou, asketická prax, či všelijaké skrivené podoby pokory...

Chudobný srdcom, *anav*, je ten, kto sa pozerá na Boha a nie na seba, ten, kto uveril, že Božie milosrdenstvo je väčšie ako jeho chyby. A takto sa pozerá aj na druhých. Chudobný srdcom

**Byť chudobný srdcom
znamená tiež prijať
mnohé straty,
ktoré život prináša:
materiálne, citové,
sklamania, rôzne
trápenia.**

je ten, kto sa učí stáť pred Ježišom v jeho pravde a v jeho láske zároveň. V pravde, že sme hriešni, s limitmi, slabosťami a pritom často sme pyšní a maskujeme sa za falošné hodnoty. Ale je to Pravda, ktorou je Kristus sám, pravda, ktorá neodsudzuje, naopak, oslobodzuje.

Preto stávať sa chudobným srdcom znamená stávať sa slobodným. A to je dnes, v tomto svete zotročeným všetkým možným, veľké bohatstvo. V čom spočíva táto sloboda?

Všetko, čím sme, všetko máme v Ježišovi Kristovi – v ňom sme synovia a dcéry Otca. Všetko, čo je Kristovo je naše: lásku Boha si nemusíme zasluhovať, máme ju v Ježišovi prijať. Boh nepotrebuje, aby sme žili v mentalite dlhu (stále Bohu niečo dlžíme) či zásluh, ale chce, aby sme naplno prijali svoje vykúpenie v Kristovi. Tomuto vykúpeniu nič nechýba, nemusíme ho dopĺňať nejakým odčítaním či inými svojimi náboženskými výkonmi. Ježiš, náš Spasiteľ, chce, aby sme zdarma prijali jeho lásku a zdarma ju i dávali. Milovali láskou, ktorá nepočíta, tak ako on.

Chudobný srdcom a zároveň bohatý v Kristovi sa preto nepotrebuje stále sa pýtať, akú má alebo nemá hodnotu; čo si o ňom iní myslia alebo nemyslia. Pozerá sa na Boha, nie na seba, verí jemu a nie svojim schopnostiam či zásluhám. Naopak ne-chudobní srdcom riskujú, že budú stále nešťastní a nespokojní. Vzťah s Bohom i s ľuďmi bude zištný. Stále budú porovnávať položky v kolónkach: na jednej strane „má dať“ a na druhej strane „dať“. A nikdy nebudú spokojní účtovným stavom. A strácajú nádej.

Chudobný srdcom a zároveň bohatý v Ježišovi Kristovi má jedinú nádej a zároveň jedinú istotu v Bohu, nie v časných nádejách a istotách. Ak vkladáme nádej do toho, čo sme prežili – do svojich úspechov, do toho, čo sme vybudovali, vytvorili, do svojich detí..., môžeme byť veľmi sklamaní a tá najdôležitejšia nádej a istota – v Bohu a jeho milosrdenstve – sa nám môže stratiť.

Naša nová identita získaná Kristom a s ňou spojená vnútorná sloboda je teda naším najväčším bohatstvom, ktoré nám tento svet nemôže dať, ale ani vziať.

Ďalšia vec, na ktorú chcem poukázať: Chudobný František bol bohatý Kristovou láskou, a to až tak, že z nej nevylúčil nikoho. Ukazuje nám, že ten, kto naplno prijal lásku Krista, prijal aj jeho túžbu po spásе všetkých (porov. 1 Tim 2,4). Láska nemôže inak. Kto miluje druhého, dúfa. A dúfa v to najcennejšie – v jeho spásu. Má lásku ku všetkým, dúfa v spásu všetkých, a to sa pretavuje aj do túžby Františka dať poznať Krista všetkým, prinášať ho tým, ktorí ho nepoznajú a žijú len podľa seba a z vlastných síl. Je tu jedna veľmi výrečná udalosť z jeho života:

Asi mnohí poznáme, ako sa František stretol so sultánom, keď sa raz zúčastnil križiackej výpravy (r. 1219), ale nie ako vojak. Vyžiadal si to stretnutie a bol pripravený aj zomrieť, veď nevedel, ako takéto stretnutie môže dopadnúť. Lenže očakávané mučeníctvo sa zmenilo na stretnutie v bratskom duchu, kedy František nielen svojimi slovami, ale predovšetkým svojím zjavom a jednaním tlmočil sultánovi pravú kresťanskú lásku, môžeme povedať, pravú Kristovu tvár. Sultán v ňom spoznal Božieho muža a dokonca ho dal odprevadiť s ochranou. Sám sa neobrátil, ale toto stretnutie bolo pre samotného Františka veľmi dôležité. Jemu samému sa stalo svedectvom, že aj dvaja „nepriatelia“ môžu komunikovať v úcte a hlbokom rešpekte.

A tak František touto skúsenosťou potvrdzuje: Treba uznať Boha za Otca všetkých. Preto nikto nemôže vylúčiť iných, lebo všetci sú v Božom srdci. Skrátka: Evanjelium sa neohlasuje, aby sa ten druhý obrátil, ale aby sme svedčili o Kristovej láske, tlmočili pravú tvár Krista. Aby sme im ju

tlmočili svojimi postojmi. V Bohu potom žiadna naša snaha nebude zbytočná.

Posledné, na čo by som chcela upriamiť našu pozornosť je, že byť chudobný srdcom znamená tiež prijať mnohé straty, ktoré život prináša: materiálne, citové, sklamania, rôzne trápenia. František poukazuje na to, že tieto mnohé ochudobnenia – aj keď sú niekedy veľmi bolestné, ak ich prijmeme, sú zdrojom milosti. Pomôžu nám objaviť Božiu lásku a vernosť ako jediné skutočné bohatstvo, o ktoré nás nič a nikto nemôže pripraviť. O tomto sv. František už niečo vedel: ku koncu života sa stále viac stával *poverellom*, úbožiačikom, chudáčikom aj v očiach vlastných. V mnohom nepochopený a zbytočný, lebo chcel, aby jedinou normou pre bratov bolo evanjelium a preto odmietal mať nejakú hierarchiu v spoločenstve, mali si slúžiť navzájom. Iste, asi by to len takto nešlo v dlhodobej perspektíve spoločenstva, ale sv. František ešte nemohol vedieť, aké dieľo Duch Svätý z jeho povolania vytvorí a svoje sklamanie si teraz musel odžiť.

Z tohto sveta odchádza už veľmi podobný svojmu Majstrovi. Bolo to dva roky pred smrťou, keď František už veľmi zlomený, trpiaci v každom smere – telesne ale i duchovne, vystupoval na vrch La Verna, a tam sa mu na tele objavili jeho stigmy ako viditeľný znak jeho podobnosti s Kristom. Ale, ako poznamenáva pápežský kazateľ Roberto Pasolini, tie stigmy vnútorne už v ňom boli.

František zomiera v úplnej odovzdanosti Pánovi. Toto je totálne bohatstvo chudobného srdcom! Má už len Krista. A byť s Kristom, to je nebo! František je

zmierený so všetkým a v radosnej pokore odovzdáva všetko Pánovi: nielen to, čo po sebe zanechal, ale i to, čo mu bolo dané pocítiť ako fiasko jeho snáh, i to, čo už nemohol dokončiť, vysvetliť, čo sa mu skrátka nepodarilo. Celý sa odovzdáva Bohu: požiada bratov, aby ho nahého položili na holú zem. Asi niet výrečnejšieho gesta pravdy o našom živote: nič z toho, čo sme vytvorili, do čoho sme vkladali niekedy tak veľa námah, si so sebou k Pánovi nezoberieme. Zostane nám len naše vlastné srdce a naša láska v ňom. Tá jediná je totiž večná a ona bude i naším súdom (viď KKC 1022).

Drahí bratia a sestry, koniec koncov, aj nám nakoniec zostane len Ježiš. A nebojme sa, všetko, čo dobrého sme urobili, sa v pamäti druhých môže stratiť, zabudnúť, ale v Božej pamäti sa to nestratí. Každé gesto lásky a dobra má v ňom večnú hodnotu.

Ako hovorí kazateľ Pasolini: Svätý František neponúka lacné kresťanstvo. Evanjelium nám neponúka skratky, zľahčováky, ale vedie do radikality viery, lásky a nádeje. A chudoba srdca, do ktorej nás Pán pozýva i skrze svedectvo života sv. Františka, nás vedie do pravej slobody a plného života adoptívnych synov a dcér Otca. Verte, je to nakoniec jediné pravé bohatstvo, ktoré máme.

■ VERONIKA KATARÍNA BARÁTOVÁ

Prednáška k 800. výročiu smrti sv. Františka.
Púť SSV a KN Staré Hory,
6. júna 2026.

Prorocké laboratórium spoločnosti:

Zasvätený život ako srdce synodálnej Cirkvi

Stojíme dnes pred výzvou, ktorá sa ozýva celou Cirkvou.
Slovo „**synodalita**“ sa skloňuje vo všetkých pádoch,
zapĺňa stránky dokumentov a niekedy nás až obťažuje,
lebo pápeži chcú, aby bola realitou Cirkvi. Pre mnohých vo svete,
a azda aj pre niektorých v našich farnostiach, to môže znieť
ako nový administratívny či dokonca politický koncept.

Pre vás rehoľníkov, ktorí ste zložili sľuby a rozhodli ste sa pre život v *koinonii*, toto slovo nie je cudzie. Možno to znie prekvapivo, ale ak sa pozrieme do hĺbky vašej histórie, do konštitúcií a predovšetkým do každodennej reality vašich rektárov a kaplniek, musíme si s pokorou, no zároveň s vedomím zodpovednosti priznať: **vy ste tí, ktorí majú synodalitu zapísanú v genetickom kóde svojho povolania. Rehoľný život bol od svojich počiatkov – od prvých anachorétov, ktorí sa združovali okolo duchovných otcov, cez cenobitské kláštory Pachomia a Benedikta, až po moderné apoštolské kongregácie – vždy pokusom o radikálne prežívanie „spoločného kráča-**

Dnes vám ponúkam zamyslenie, ako sa vaše starobylé dedičstvo stáva aktuálnym liekom pre dnešnú Cirkev a ako nás práve táto doba vyzýva, aby sme oprášili to, čo sme možno rokmi rutiny nechali zapadnúť prachom. Práve vy ste svedkami toho, že evanjeliové bratstvo je možné, hoci je náročné.

1 Mystika spoločného života: Viac než len bývanie pod jednou strechou

Prvým a najzákladnejším bodom nášho zamyslenia je samotný fakt spoločného života. Synodalite sa nedá naučiť z kníh, dá sa naučiť len dotyk, blízkosťou a zdieľaním priestorů. Svet okolo nás je čoraz viac atomizovaný; ľudia žijú v bublinách, vyberajú si priateľov, ktorí im vyhovujú, a názory, ktoré ich utvrdzujú. Vy ste však urobili niečo, čo je v očiach sveta bláznovstvom: rozhodli ste sa žiť s ľuďmi, ktorých ste si nevybrali podľa sympatií, ale ktorých vám daroval Boh.

Tu sa začína prvá lekcia synodality. Vaša komunita nie je klubom rovnako zmýšľajúcich nadšencov. Je to teologický priestor, kde sa „ja“ musí umenšiť, aby mohlo vzniknúť „my“. Každý deň v komunite je cvičením v realite. Nemôžeme sa skryť za pekné reči o láske k blížnemu, ak nedokážeme vystáť

spolubrata pri stole alebo sestru v službe. Synodalita vo vašom podaní znamená, že prijímate inakosť druhého nie ako hrozbu, ale ako súčasť tajomstva Kristovho tela.

Spomeňme si na slová žalmu: „*Aké je dobré a milé, keď bratia žijú pospolu.*“ V rehoľnej praxi vieme, že to nie je vždy len „milé“. Často je to askéza. Je to brúsenie hrán. **Keď hovoríme o synodalite, hovoríme o tom, že spoločenstvo sa buduje cez odpustenie a trpezlivosť.** Ukazujeme, že jednota nie je uniformita, ale harmónia, ktorá vzniká práve vtedy, keď každý tón zaznieva inak, no v poslušnosti voči tej istej partitúre, ktorou je naša regula a charizma. Ak vy, zasvätení, dokážete vydržať spolu – starí s mladými, konzervatívnejší s progresívnejšími, cholerici s flegmatikmi – a nie len vydržať, ale sa navzájom milovať Kristovou láskou, potom dávate svetu najsilnejší dôkaz o moci Vzkriesenia. To je vaša prvá synodálna služba: byť živým znakom zmiereného ľudstva.

Synodalite sa nedá naučiť z kníh, dá sa naučiť len dotyk, blízkosťou a zdieľaním priestorů.

2 Symfónia povolání a darov: Proti klerikalizmu a elitárstvu

Druhým rozmerom, ktorým inšpirujete Cirkev, je rozmanitosť v jednote. Vo vašich rádoch a kongregáciách sa stretávajú s fenoménom, ktorý by mal byť vzorom pre každú farnosť. Máte medzi sebou kňazov i laikových bratov, sestry s doktorátmi i sestry, ktoré zasvätili život manuál-

nej službe v kuchyni či záhrade. V ideálnom rehoľnom spoločenstve však táto hierarchia funkcií nesmie narušiť rovnosť dôstojnosti.

Rehoľný život je v podstate prorockým hlasom proti klerikalizmu. Pred Bohom a v rámci vašich sľubov ste si všetci rovní. Habit, ktorý nosíte, zahaľuje vaše svetské rozdiely a pripomína vám, že jediné, na čom záleží, je byť novým stvorením v Kristovi. **Keď Cirkev dnes**

V ideálnom rehoľnom spoločenstve hierarchia funkcií nesmie narušiť rovnosť dôstojnosti.

volá po tom, aby sa viac počúval hlas laikov, žien, a tých, ktorí nemajú svätenia, vy máte byť tými, ktorí ukážu, ako to funguje.

Vo vašich komunitách viete – alebo by ste aspoň mali vedieť – že Duch Svätý nedáva svoje dary podľa nejakého predpisu. Často ten najprostejší brat, ktorý víta hostí pri bráne, má dar rozlišovania, ktorý chýba učnému teológovi v knižnici. Sestra ošetrovateľka môže mať hlbší vhlad do tajomstva utrpenia než jej predstavená. Synodalita znamená uznať charizmu každého člena. Znamená to vytvoriť priestor, kde dary nesúťažajú, ale sa dopĺňajú.

Zamyslime sa úprimne: Dokážeme v našich komunitách oceňovať dary druhých bez závidosti? Dokážeme vidieť v spolubratovi, ktorý má iný názor na apoštolát, nie oponenta, ale nositeľa iného aspektu tej istej pravdy? Ak áno, potom učíme Cirkev, že jej krása spočíva práve v jej katolicite – v jej všeobecnosti a rozmanitosti, ktorá sa zbíha v jednom bode, v Kristovi.

3 Posvätné umenie počúvania: Lekcia z Reguly svätého Benedikta

Dostávame sa k bodu, ktorý je možno najcitlivejší a zároveň najdôležitejší pre synodálny proces: počúvanie a rozhodovanie. Svätý Benedikt vo svojej Regule, v kapitole o zvolávaní bratov na poradu, píše vetu, ktorá spôsobila revolúciu v chápaní autority: „*Pán často zjavuje to, čo je lepšie, mladšiemu.*“

Zastavme sa pri tomto tvrdení. V patriarchálnej spoločnosti 6. storočia, kde múdrosť bola výsadou šedín a skúseností, Benedikt prikazuje opátovi, aby počúval *všetkých*, aj toho posledného, aj toho, kto prišiel do kláštora včera. Prečo? **Pretože v Cirkvi nejde o skúsenosť sveta, ale o vanutie Ducha. A Duch veje, kam chce.**

Toto je radikálna synodalita. Znamená to, že pri vašich kapitulách, pri vašich komunitných radách, nejde o to, aby si väčšina presadila svoje. Nejde o parlamentnú demokraciu, kde 51 percent prevažuje 49 percent. Ide o spoločné hľadanie Božej vôle. A táto Božia vôľa môže zaznieť z úst novica, ktorý ešte nie je zaťažený rutinou, zvykovým právom a vetami typu „vždy sme to tak robili“. **Mladí členovia vašich komunít často prinášajú prorocký nepokoj, ktorý vás, starších, vyrušuje z pohodlnosti.** Synodalita učí tento nepokoj neudusiť, ale rozlíšiť.

Pre celú Cirkev je toto kľúčové poslanstvo. Ak rehole dokážu vytvoriť priestor, kde má hlas 20-ročného rovnakú váhu pri

foto: Zuzana Kostková

hľadaní pravdy ako hlas 80-ročného, potom ukazujete cestu, ako preklenúť generačnú priepasť, ktorá dnes trápi naše farnosti. **Učíte sa počúvať nie preto, aby ste odpovedali, ale aby ste pochopili.** V tichu vašich kláštorov sa učíte, že počúvanie je prvým stupňom lásky. Kto nepočúva brata, ktorého vidí, ako môže počúvať Boha, ktorého nevidí?

Spoločné rozlišovanie je náročné. Vyžaduje si čas, vyžaduje si ticho a vyžaduje si tzv. „svätú ľahostajnosť“ (indiferenciu) v ignaciánskom zmysle – byť pripravený vzdať sa svojho názoru, ak spoločne spoznáme, že Boh nás vedie inam. Ale práve toto je dar, ktorý môžete ponúknuť svetu: ukázať, že rozhodnutia sa dajú robiť nie na základe moci a nátlaku, ale na základe modlitby a jednoty v Duchu Svätom.

4 Autorita ako služba a voľba predstavených

Napokon, pohľad na rehoľný život ponúka Cirkvi jedinečný model chápania moci. Vo vašich komunitách si predstavených volíte. Nie je to kariérny postup; nikto sa nestáva predstaveným za zásluhy. Je to bremeno (onus), ktoré komunita vloží na plecia jedného zo svojich členov, a on ho prijíma ako službu. A čo je dôležité – táto služba je dočasná.

Toto vedomie dočasnosti a zodpovednosti voči komunitám je silným liekom proti zneužívaniu moci. Predstavený v rehoľnom chápaní nie je ten, kto stojí „nad“ komunitou, ale ten, kto stojí „v“ nej, aby strážil jednotu a vernosť charizme. Jeho úlohou nie je nahrádzať svedomie bratov a sestier, ale pomáhať im dozrievať v slobode Božích detí.

Rehoľná poslušnosť nie je slepá submisivita. Je to akt dôvery a vzťahu. Je to dialógická poslušnosť, kde predstavený počúva podriadeného a podriadený počúva predstaveného, a obaja spoločne počúvajú Boha. Tento model „kruhovej“ authority, kde je stredom Kristus, je presne tým, čo pápež František nazval „obrátenu pyramídou“. Rehole to žijú stáročia – kapituly, vizitácie, voľby, obmedzené funkčné obdobia. To všetko sú štrukturálne poistky synodality, ktoré bránia tomu, aby sa moc stala modlou.

5 Záver: Výzva k autenticite

Cirkev sa vydala na synodálnu cestu, no mnohí sa pýtajú: „Ako to má vyzeráť? Je to vôbec možné?“ **V tom je vaša nezastupiteľná úloha. Nie ste len okrajovou ozdobou Cirkvi; ste jej živou pamäťou a jej experimentálnym laboratóriom.**

Ste povolani byť pre celú Cirkev „mestom na návrší“, ktoré sa nedá ukryť. Keď sa farnosti a diecézy trápia s polarizáciou a rozdelením, vaše komunity majú byť žiariacim dôkazom, že Evanjelium má moc zjednotiť nezjednotiteľné. Váš život je pre Cirkev inšpiráciou, že bratstvo nie je utópia, ale reálna možnosť, ktorú nám vydobyl Kristus. Tým, že žijete svoje sľuby, dávate laickým spoločenstvám i hierarchii do rúk kľúč. Ukazujete nám, že autorita môže byť

Spoločné rozlišovanie je náročné.

Vyžaduje si čas, vyžaduje si ticho a vyžaduje si tzv. „svätú ľahostajnosť“ – byť pripravený vzdať sa svojho názoru, ak spoločne spoznáme, že Boh nás vedie inam.

umývaním nôh, že rozhodovanie môže byť načúvaním Duchu a že rozmanitosť nemusí viesť k chaosu, ale k bohatšej jednote.

Váš spôsob života je pre Cirkev prorockým znamením. Ste ako kompas, ktorý ukazuje smer. V dobe, keď hrozí, že sa synodalita zvrhne na nekonečné schôdzovanie a byrokráciu, vy ticho, ale vytrvalo pripomínate: „Cieľom nie je len kráčať, cieľom je prísť k Bohu.“ Vaša kontemplácia, vaše ticho a váš spoločný život pripomínajú Cirkvi jej vertikálny rozmer. Bez neho by bola synodalita len sociologickým cvičením. S ním je však cestou do Kráľovstva.

Nech je teda váš každodenný život povzbudením a nádejou. Máte dar, ktorý je pre nás všetkých – keď žijete ako rodina, dávate nám šancu, že aj Cirkev môže byť rodinou.

■ Dr. PAVOL HRABOVECKÝ, S.T.D.

Životný príbeh sestry Petry

Nieкто by pokladal históriu minulého storočia na našom území za jednoduchú, keďže to bolo len nedávno a väčšina ľudí si toto obdobie ešte pamätá. Práve tieto spomienky naše poznanie komplikujú. Tí, ktorí sa naučili držať krok s režimom teraz tvrdia, že vtedy bolo lepšie. Iní sa rozhodli neupozorňovať na seba a hovoria, že teraz sa nemajú o nič lepšie. Nakoniec zostávajú ľudia, ktorí sa nechceli totalite prispôbiť a taktiež sa odmietli tváriť, že sa nič nedeje. Rozhodli sa ísť tou ťažšou cestou. Rozhodnutie nevzdať sa viery viedlo k tomu, že si užili minulý režim v celej svojej „kráse“.

Jedným z týchto ľudí je aj rehoľná sestra Petra, vlastným menom Mária Mendošová. Narodila sa 26. 3. 1933 a tento rok oslávila už 93 rokov. Jej rodiskom je obec Lučivná v okrese Poprad.

Z raného detstva si pamätá okamihy, ktoré hýbali celým svetom.

„Nemeckí vojaci pochodovali cez našu obec. Mali pekné a čisté uniformy. Ich vojenské stroje boli nablýskané. Ako deti sme nevedeli, že sa chystajú napadnúť Poľsko. Len sme pozerali, ako pochodujú a niekedy nám hodili aj čokoládu a zamávali nám,“ takto spomína na začiatky druhej svetovej vojny. Vníkala to, čo sa jej priamo dotý-

kalo. Jej starší brat bojoval na východnom fronte ako vojak armády Slovenského štátu. Ešte pred ukončením vojny sa vrátil domov. Blížiaci sa koniec svetového konfliktu sa jej spája ešte s jednou udalosťou. Ustupujúci nemeckí vojaci so sebou viedli aj zajatcov. Sestra Petra spomína, ako ich zhromaždili na jednom mieste, ktoré oplotili.

„Bol to žalostný pohľad. Boli celí dotrhnutí a špinaví. Pousádzali sa k hnojisku, z ktorého sálalo teplo. Chceli sme im priniesť aspoň nejaké zvyšky jedla z domu, ale nemeckí vojaci nás zahnali.“ Posledný rok vojny už ani nenavštevovala ľudovú školu v obci, kvôli neustálym presunom vojsk.

Toto obdobie našťastie pominulo a život sa pozvoľna začal vracáť do starých kolají. Mladá Mária bola samozrejme vedená k viere. Navštevovala kostol aj náboženstvo, no nič nenasvedčovalo, že by viera v jej živote mala zohrať výraznejšiu rolu. Teda až na jedného mladíka, ktorý jej povedal:

„Ja viem, že ty pôjdeš za mníškou.“

„Si sa zbláznil. To by si ty musel byť pápež,“ žartovala ako mladé dievča. Zlom nastal v roku 1948. Teda v tomto roku nastali až dva. Ten prvý, ktorý ovplyvnil budúcnosť na našom území, bol nástup komunistickej garnitúry k moci aj napriek tomu, že v demokratických

voľbách pred dvoma rokmi na Slovensku zvíťazila Demokratická strana. Druhý o niečo skromnejší zlom nastal v živote Márie. V tomto roku vycestovala za svojou sestrou a jej manželom do Roškoviec. Tadiaľ prechádzala procesia do Levoče.

„*Išli sme tam na púť. Išlo sa asi 12 km pešo cez hory,*“ na silný zážitok spomína sestra Petra. Tam stretla mnoho rehoľných sestier, ktorých prístup, správanie a posolstvo zanechalo v mladom dievčati hlbokú stopu. Pri modlitbe na Mariánskej hore sa v nej ozýval hlas. Prečo by si nešla za mníšku? „*Najskôr som sa tohto hlasu bála a snažila som sa ho v sebe potlačiť opačnými myšlienkami, ja nie som taká schopná, nie som taká zbožná, aby som mohla ísť do kláštora.*“ V novom politickom zriadení to bolo najťažšie rozhodnutie, aké mohlo mladé dievča urobiť. Tým trnistá cesta len začala. Najskôr musela svoje rozhodnutie oznámiť rodine.

„*Mama mi povedala, že mi v tom brániť nebude. Vedela som, že s otcom to bude náročnejšie. Potrebovala som schvaľujúci podpis od oboch rodičov a premýšľala som, ako získať ten od otca. Večer som sa rozhodla zahrať si hru, kedy som tvrdila, že sa viem určite podpísať krajšie ako on. Takto som získala podpis aj od neho, ale nemohla som odísť bez toho, aby som sa mu priznala. Bol z toho nešťastný, lebo ma mal veľmi rád a vedel, že ma čaká neľahký osud. Vedel to od môjho brata Ondreja, ktorý bol politicky zbehlý a snažil sa ma od tohto rozhod-*

nutia odhovoriť. Ja som ale bola pevne rozhodnutá,“ spomína na začiatky svojej cesty k reholi sestra Petra. Kontaktovala svoju tetu, ktorá bola rehoľnou sestrou z Kongregácie školských sestier svätého Františka z Assisi v Žiline. Tá jej odpovedala, že musí prísť čo najskôr, lebo neskôr to už zrejme nebude možné. Presvedčenie mladej Márie muselo byť nesmierne, keď aj napriek opakujúcim sa varovaniam a indiciám o tom, že pre veriacich sa blíži temné obdobie, bola odhodlaná pokračovať.

„*Bolo treba sa rýchlo zbaliť a ísť do Žiliny. Po vojne bolo všetko na body a bol nedostatok. Napríklad, keď ste dostali pančuchy, už ste nemali nárok na nohavičky. Ujo mi tiež dohovárал. Vieš, čo sa už teraz robí a čo s vami ešte len budú robiť, ak tam vstúpiš? Keď ale videl moje presvedčenie, dal mi ešte aj kuf-*

or, do ktorého som sa zbalila.“ Sestra Petra mi opisuje okamihy pred odchodom do Žiliny.

15. septembra 1948 začína jej život čakatelky u sestier františkánok. Najskôr začala navštevovať rehoľnú meštiansku školu v Katolíckom dome v Žiline. Varovania sa začali naplňovať a prvé konfrontácie s komunistickým diktátom začali ovplyvňovať jej život. Mária bola ešte stále čakatelkou, no veľmi túžila získať rehoľné rúcho. Okrem zrušenia rehoľnej školy pocítili nespravodlivosť režimu rehoľníci roku 1950 oveľa tvrdšie. Akcia K. O polnoci z 13. na 14. apríla boli obsadené všetky mužské kláštory na území Česko-Slovenska. To jej cestu za vytúžením poslaním skomplikovalo, ako sama spomína.

„*Predstavení váhali, či to majú naozaj urobiť, lebo už na jar komunisti likvidovali muž-*

ské kláštory a brali našich bratov františkánov. Aj tak sme na tom trvali. Podarilo sa a 22. júla sme mali obliečku. Stala som sa novickou. Uskutočnilo sa to tajne, mohli prísť iba dvaja z rodiny, tak prišla mama a sestra.“

Radosť z noviciátu netrvala príliš dlho. Ešte predtým ich jeden františkánsky kňaz varoval, že po ich vysťahovaní budú na rade reholníčky. Bohužiaľ sa nemýlil.

„Naša sestra predstavená bola o týchto okolnostiach informovaná, rovnako sa k nám dostali aj správy o blížiacom sa zákroku voči ženským rehoľiam. V napätí sme očakávali, kedy to prepukne.“

Prišla Akcia R. 29. augusta 1950 v skorých ranných hodi-

nách dorazili zložky zboru národnej bezpečnosti do budovy Katolíckeho domu v Žiline. Ako spomína sestra Petra, boli vyzbrojení samopalmi s bajonetmi a dali im hodinu na to, aby sa zbalili a vysťahovali. Pred budovou ich už čakali autobusy a nákladné autá. Jej služba Bohu ešte ani poriadne nezačala a už sa ju štátne živly snažili ukončiť.

„Boli by sme zadržané a poslané domov. Staršie sestry nám povedali, že keď sa bude niekto pýtať, sme sestry a o novickách nevieme,“ spomína sestra Petra. V autobusoch sestry previezli do sústreďovacieho tábora v Kláštore pod Znievom. Počas prevozu mali zakázané spievať alebo sa nahlas modliť. V priestoroch bývalého sirotin-

ca boli nevyhovujúce podmienky. Malé izby s nedostatkom postelí a aj tie boli často len v detských veľkostiach.

„Boli tam holé steny, zlý vodovod a nedostatočné kúpeľne. Často sme sa umývali len v lavóroch,“ spomína sestra Petra. Aj napriek takýmto podmienkam a neustálemu štátnemu dozoru sa tu odohral dôležitý okamih jej života. Práve tu vykonala prvé sľuby a prijala svoje rehoľné meno po obľúbenom svätcovi, svätom Petrovi.

Keďže na slovenskom vidieku bolo kresťanské zázemie veľmi silné, museli byť sestry odstránené z očí verejnosti ako „nepriateľský živiteľ“. V októbri 1950 boli prevezené do Čiech. Konkrétne do Sudkova pri Šumper-

Kláštor pod Znievom, 1950. Internované Školské sestry sv. Františka a Školské sestry Notre Dame.

V Okoličnom si uctili rehoľné sestry za ich statočnosť počas likvidácie kláštorov.
Foto: L. Obšitník

ku, kde sa ocitli na ešte horšom mieste. Sestry boli umiestnené do bývalého zhromažďovacieho tábora pre vojenských väzňov. Sestra Petra mi hovorí, že životné podmienky tam boli ešte horšie ako v sústreďovacom tábore v Kláštore pod Znievom.

„Baraky vyzerali ako tie v koncentračných táboroch. Bola tam tma, zima, neporiadok a vlastne úplne nevyhovujúce životné podmienky. Len dve budovy boli narýchlo opravené. Do jednej umiestnili sestry notredamky a do druhej nás.“ Na tomto mieste sa zo sestier stali pracovníčky v miestnom podniku Moravolen. Bola to fabrika na spracovanie ľanu a bavlny. Okrem cesty do a z fabriky sa snažili rehoľníčky maximálne izolovať od okolia. Žili za plotom a pod drobnohľadom. Problém nastal, keď sa všetkých približne 200 sestier vybralo na nedeľnú omšu. Také niečo bolo pre štátnu

bezpečnosť neakceptovateľné. Odhodlanie sestier ale nemohli prekonať žiadnym spôsobom, preto sa rozhodli pre ústupok. Aby svojou prítomnosťou „nepohoršovali“ verejnosť, umožnili im v jednej z budov zriadiť kaplnku, kde sa mohli modliť a dokonca im prideliť kňaza, ktorý k nim chodil slúžiť omše. Ani pri jedinom kontakte s verejnosťou, vo fabrike, nemali sestry od režimu pokoj. Agitátori a ideologické školenia, ktoré ich mali presvedčiť o kráse komunizmu a ukončení rehoľného života sa ich snažili zlomiť takmer na dennej báze.

V roku 1953 po smrti Stalina a Gottwalda sa podmienky čiastočne zmiernili. Život sestier ale viac ovplyvnil pokles dodávok ľanu a bavlny zo zahraničia. Štátne poľnohospodárstvo nemalo dostatočnú produkciu ani kvalitu, takže z fabriky začali ubúdať zamestnanci.

„Staršie sestry odviekli skôr, mladšie si tam nechali dlhšie a ku koncu sme už len umývali stroje. Stále sa nás snažili presvedčiť, aby sme odišli do civilu, že nám bude lepšie a umožnia nám študovať. Neuspeli,“ s úsmevom podotkla sestra Petra. V roku 1954 premiestnili aj posledné sestry do obce Mnichov v okrese Vrbno pod Pradědem. Boli umiestnené do dôchodcovského ústavu. Starostlivosť o ľudí je náročná a zodpovedná. Museli sa priučiť základom medicíny, ale túto službu prijali s láskou k blíznym a vykonávali ju s vierou v srdci. Práve preto sa o týchto pacientov starali ako po zdravotnej tak aj duchovnej stránke. Sestra Petra mi porozprávala o pekných aj krušných chvíľach tejto životnej etapy.

„Snažili sme sa o nich starať po všetkých stránkach, pripravovali sme im predstavenia a mod-

lili sme sa s nimi. Náročná časť bola starať sa o umierajúcich a pripraviť ich na nasledujúcu duchovnú cestu. Boli sme pri nich, keď naposledy vydýchli.“ Šesťdesiate roky priniesli okamih nádychu. Sestry, ktoré sa chceli venovať vzdelávaniu detí sa konečne mohli priblížiť k remeslu, po ktorom túžili. Sestra Petra a jej spolusestry boli premiestnené do mestečka Hlučín v Moravskosliezskom kraji. Tam sa v novovzniknutom ústave starali o ťažko zdravotne a mentálne postihnuté deti.

„Niektoré z týchto detí boli naozaj ťažké prípady, kadečo vyviedli, kadečo pojedli,“ spomínala aj jedno dievčatko, kvôli ktorému museli volať sanitku dvakrát, lebo pojedla klince vždy, keď ich našla. „Tieto deti mali v sebe čistú dušu a úprimnosť. Videla som v nich kúsok Boha.“ Aj tu sa ses-

tra Petra stretla s ťažkými životnými okamihmi, „mnohé mi doslova umreli v náručí.“

Musel som sa sestry spýtať aj na to, ako prežívala známy rok 1968. Priznala, že so sestrami štátnu politiku veľmi nesledovali. Rádio zapli, až keď okolo ústavu prešla kolóna vojenských vozidiel.

„Samozrejme sme sa zľakli, ale naozaj prekvapivá bola reakcia riaditeľky nášho ústavu, ktorá bola presvedčenou komunistkou: Čo to má znamenať? Kto sú? Tu je mier, načo sem prišli?“ Tie-to udalosti očividne otriasli nielen protištátnymi živlami. Režim ukázal svoju pravú tvár. Nasledujúce obdobie normalizácie znamenalo pre sestry zvýšené kontroly a pokusy o vyzvedačstvo.

„Mali sme zásadu netelefonovať ani nepísať listy, robiť všetko spôsobom, aby nezostávali dôkazy. Väčšinou, keď som išla na Slovensko, mnohokrát pod falošnou identitou, dostala som nejaké informácie o dianí u nás doma, o našich predstavených a fungovaní rehole, ktoré som mala posunúť ostatným sestrám v Čechách. Prípadne som občas priniesla nejaké osobné informácie určené konkrétnej sestre, ktoré by k nej inak nedorazili.“ Všetky tajné správy si musela pamätať, žiadne zápisy, žiadne dôkazy.

Pád režimu sestra Petra privítala s radosťou. Najšťastnejšou ju urobilo to, že táto zmena si nevyžiadala nežiaduce obete. Po rokoch útlaku dobre vie, že to mohlo dopadnúť oveľa horšie. V roku 1990 dosiahla dôchodkový vek, ale tým svoju snahu neukončila. Vrátila sa ku koreňom do Katolíckeho domu v Žiline, ktorý bol prinavrátený Kongregácii školských sestier. Na samotnej budove bolo množstvo práce, keďže minulý režim ju žiadnym spôsobom nezveľadoval. Okrem toho sa vytvára cirkevné Gymnázium sv. Františka z Assisi, ktoré sestry pedagogicky zastrešujú. Už o rok neskôr sa otvárajú prvé tri ročníky a sestra Petra sa aj napriek pokročilému veku zhostuje správcovstva týchto objektov. Neskôr sú dobudované internáty a jedáleň. Sestra Petra si po dlhých rokoch útlaku od bývalého režimu, ktorými si prešla, od trpkého začiatku až po šťastný koniec, konečne naplní svoje poslanie, budovaním nového náboženského zázemia pre študentov.

Sestra Petra odchádza na zaslúžený odpočinok až v roku 2017 do kláštora v Okoličnom, kde žije doteraz. V roku 2022 obdržala od Konfederácie politických väzňov Slovenska medailu za utrpenie, spôsobené komunistickým režimom a od zástupcu Ústavu pamäti národa dekrét veteránov protikomunistického odboja a pamätnú medailu Ústavu pamäti národa. Na záver som sa počas nášho rozhovoru spýtal na odkaz sestry Petry pre študentov. Ten znie takto:

„Usilujte sa čo najlepšie vyštudovať, aby ste nabrali vedomosti. Svojím rozumom zvažujte, čo je správne a čo je nesprávne a držte sa viery. Keď budete mať vieru, budete mať všetko. Prídu na vás ťažkosti, ale všetko ľahšie prekonáte s Božou pomocou.“

■ Ing. MÁRIO ČERNÁN,
študent histórie na KU v Ružomberku

ZDROJE:

- Archív autora, prepis rozhovoru, Kláštor v Okoličnom 1. 3. 2026
- Verná Bohu aj v ťažkých chvíľach, In: Katolícke noviny, 45/2024 (14.4.2026) Dostupné na internete: <https://www.katolickenoviny.sk/profil/category/profil/article/verna-bohu-aj-v-tazkych-chvilach.xhtml>
- ROĽKO, Michal, 2016. Petra Mendrošová (* 1933). In: Pamäť národa, Príbehy 20. storočia, (14.4.2026) Dostupné na internete: <https://www.pametnaroda.cz/sk/mendrosova-petra-20160911-0>
- <https://www.upn.gov.sk/sk/v-okolicnom-sme-si-uctili-reholne-sestry-za-ich-statocnost-pocas-likvidacie-klastorov/> dostupné na internete dňa 3. 5. 2026

Lídri mladých, ktorí zostanú

**Našli ma! Dostala som novú prácu.
Vyvolalo to vo mne „popoluškovskú“ reakciu:
niekto ma chce takú, aká som a s tým,
čo už teraz viem a mám. Našli ma!
Je to práca s mládežou v našej diecéze.
Roky som s mladými robila vo voľnom čase
(hoci aj školstvo by sa mohlo počítať za prácu
s mladými, že?) A teraz, na staré a pokazené kolena,
idem robiť s mladými.
Tak na to sa treba veru pripraviť!**

Zalovila som medzi pokladmi na polici a objavila hneď niekoľko titulov hodných mojej pozornosti.

Mojou nevyslovenou otázkou vtedy bolo: „Ako začať *nano-vo v službe pre Gen Z a Gen Alfa a prinášať ovocie, ktoré ostane?*“ Otázka bola nevyslovená, odpoveď prišla.

Buď autentická. Áno, čiňany na nohách alebo *hoodie* môžem nosiť aj vo vyššom veku, no ako to spraviť, aby to prinášalo ovocie?

Jeden z autorov prišiel po vyše 25 rokoch služby ako *youth pastor* s postrehmi, ako prežiť 5 etáp v službe mladým. Už mu bolo fakt ľúto, že jeho mladší kolegovia končia po nejakých troch rokoch. A pritom čím dlhšie v tej službe zostaneme, tým to vraj ide lepšie a ľahšie. Tiež ste sa práve usmiali? Poviem viac. Lídri mladých odchádzajú, lebo:

1. možno nepochopili úplne biblické povolanie, ku ktorému ich Boh pozýva,
2. alebo nerozumejú tomu, ako sa mení ich spôsob služby mladým, keď starnú.

Rozoberieme si dvojku. S pribúdajúcim vekom sa bude meniť aj tvoja rola. Ak ti vek bude pribúdať, no ty sa cestou niekde zasekneš, nevydržíš dlho.

Máme päť fáz, ktorými prechádzame. Nevraciame sa do predchádzajúcich, za ideálnych podmienok ideme dopredu. Boh si ťa používa v každej z nich. Nie je medzi nimi lepšia ani horšia – sú len odlišné. A v službe mladým sú potrební služobníci v každej jednej fáze, aj keď sa mnohí nedostanú cez prvú alebo druhú – a cestou to vzdajú.

Fáza 1: Jeden z partie

Si mladý, máš dajme tomu 18 a decká, ktoré vedieš, majú 16. Medzi vami je len minimum rozdielov. Žijete v rovnakej kultúre, máte rovnaký slovník i oblečenie, počúvate rovnakú hudbu. Bavíte sa na rovnakých vtipoch, na svedci vyznávate rovnaké hriechy a nudia vás rovnaké kázne a prednášky. Spokojne ťa mladí považujú za svojho *bestie*.

Výhodou je, že ťa hneď príjmu medzi seba. Máš množstvo energie, vládzeš a možno ich aj prekonáš prakticky vo všetkom. Si plný optimizmu a si nielen *slay* (alebo ako sme kedysi vraveli, že „cool“), ale si pre nich inšpiráciou.

Má to aj nevýhody: nezavedieš ich príliš ďaleko, lebo ani ty sám si tam ešte nebol a nemáš s tým skúsenosti. Aj ty sám potrebuješ mať v živote niekoho staršieho, s kým sa môžeš poradiť, aj keď prijať v tomto veku

od niekoho rady je pre teba ozaj ťažké. (Veď čo by tak mohli o živote vedieť tí starci!?) Je to akoby si mal na aute značku Z. Veľa sa ti prepáči, máš právo robiť chyby (a nebude ich málo). Mladí ťa berú ako kamoša, no už menej ako niekoho, kto ich môže naprávať. Nevieš plánovať z dlhodobého hľadiska a všetko chceš mať hneď. A keď to nie je hneď, alebo ti niečo nevyjde, tak to nedávaš a si úplne znechutený.

S pribúdajúcim vekom sa bude meniť aj tvoja rola. Ak ti vek bude pribúdať, no ty sa cestou niekde zasekneš, nevydržíš dlho.

Fáza 2: Veľký brat/veľká sestra

Už je medzi tebou a nimi rozdiel 5-10 rokov. Si pristarý byť „jedným z nich, jedným z partie“, ale tak akurát byť ich veľkým bratom/sestrou. Máš okolo 20-25 a oni 15. Ešte stále si vekovo blízko, no už trochu bokom.

Výhodou je, že k tebe vzhliadajú o čosi viac ako v prvej fáze a si im vzorom. Nadalej si ešte blízko ich kultúre, no už počúvaš inú hudbu a vzdávaš sa. Máš viac peňazí a auto, tak sú na teba o čosi viac odkázaní pri vašich spoločných akciách. Začínaš lepšie rozumieť životu a ľahšie im pomáhaš rásť, vieš, čo bude v službe tínedžerom fungovať a čo už nie. Viac ťa berú a rešpektujú, aj keď ich treba napomenúť.

Svoj osobný a duchovný rast berieš vážnejšie a aj tvoje prednášky či *slovká* naberajú na hĺbke. Mnohé z otázok, ktoré sa ťa pýtajú, si už predtým veľakrát počul a si pripravený im lepšie poradiť a pomôcť.

Aj táto etapa má svoje slabšie stránky. Mladým slúžiš v ich kultúre, ale už sa s nimi v ich svete oveľa viac nudiš. Ich srandičky ťa začínajú vytáčať. Aj rodičia sa na teba pozerajú o čosi viac podozrievavo („*Prečo ten 25-ročný trávi toľko času s mojím 14-ročným synom?*“). Keď si však získaš ich dôveru, budú ti vďační, že môžeš byť pre ich deti vzorom.

Začínaš sa cítiť starý. Zisťuješ, koľko si toho zažil ešte skôr ako sa títo mladí vôbec narodili. Nepamätajú si to, čo ty (*veď prečo aj, sú na to primladi!*) a začínajú ti dávať najavo, že si starec. Keď stojíš na nejakej vašej spoločnej akcii niekde vzadu, uvedomíš si zrazu, že si asi najstarší v miestnosti. A začínáš si myslieť, že sem nepatríš.

Foto: Človek a viera

Fáza 3: Strýko/Teta

Si dvadsiatnik/tridsiatnik. Táto fáza je prvou z troch, ktoré trvajú dlhšie (10+ rokov). Si pristarý byť ich bratom/sestrou, no primlady byť vo veku ich rodičov. Tak si v role strýka/tety.

Toto je nebezpečná fáza. Mnohí mládežnícki lídri to práve teraz vzdávajú. Slúžiš totiž mladým zvonku. Už nie si súčasťou ich kultúry. Čo to znamená? Už vôbec nepočúvaš ich hudbu, netušíš, čo práve letí a ich hudba nie je ani zďaleka tak dobrá ako to, čo si počúval v mladosti. Pozeráš iné filmy, obliekaš sa inak, máš iné zvyky a chodíš na iné miesta ako oni. Aj tvoja rodin-

ná situácia sa zmenila. Pravdepodobne si si založil rodinu, (článok si budú čítať nielen zasvätení, tak ich tu zapojíme) a zmenili sa tým tvoje priority. Aj rehoľný a komunitný život a denný program sú veci, čo ovplyvňujú tvoju disponibilitu byť s nimi hocikedy a hoci kde. Prípadne práve riešiš krízu stredného veku a máš plnú hlavu otázok o sebe samom a smerovaní svojho života.

**Nepredstieraj,
že patríš
do ich sveta.**

Toto potrebujeme! Vidieť s odstupom, ako nás Boh vidí a ako si nás celé roky používa.

Mnohí si práve v tejto fáze myslia, že „to stratili“. Už im nerozumieš, vymkli ťa z ich sveta a kultúry.

Táto etapa je ozaj iná. Ale to neznamená, že sa máš vzdať. Je to výzva prijať to ako „medzikultúrnu“ službu. Môžeš vstupovať do ich kultúry ako niekto, kto patrí do úplne inej. Žiješ na dospeláckej planéte a prichádzaš na návštevu tej tínedžerskej. Či budeš na tejto návšteve prijatý, závisí od toho, ako dobre sa aklimatizuješ v medzikultúrnej službe. Ak to zvládneš, si pripravený na dlhú a plodnú službu mladým ako návštevník ich sveta.

Našťastie má táto etapa aj výhody. Nemusíš zapadnúť medzi nich a pridať sa k ich kultúre. Nemusíš predstierať, že medzi nich patríš. Nemusí sa ti to dokonca ani páčiť. Jednoducho len prijmi, že ich kultúra existuje a že títo tínedžeri v nej žijú.

Mladí príjmu každého dospeláka z akejkol'vek planéty, ak je pripravený dať im svoj čas. Čas. To je všetko, čo chcú. A keď ukážeš, že si ochotný tráviť s nimi čas, je to tá najvzácnejšia vec, ktorú im môžeš dať a ktorá im mocne bude prehovárať o tom, kým si a čo reprezentuješ.

Nepredstieraj, že patríš do ich sveta. Áno, voľačo o ňom potrebuješ vedieť, no najlepšie je, ak ich budeš počúvať. Ak s nimi niekde budeš a budeš ich tak pol hodinky počúvať, dozvieš sa pravdepod-

dobne všetky východiskové body, ktoré pre svoju službu potrebuješ.

V tejto etape rastieš v múdrosti. Je veľmi nepravdepodobné, že teraz budeš robiť tie isté chyby, ktoré si robil v 1. a 2. fáze. Aj ich rodičia ťa prijímajú oveľa lepšie. Si veľkým povzbudením pre mladších lídrov a si v ideálnej pozícii investovať do nich.

Služba mladým je každým rokom ľahšia, - sľubuje tento autor.

Fáza 4: Si ako ich rodičia

Máš už vyše 35 a o dosť menej ako 60. V tejto fáze budeš dlhšie.

Výhodami je, že ak si prešiel dobre fázou strýka/tety, táto bude ľahučká. Si už úplne z inej planéty, zasekol si sa niekde v 80-tych rokoch. Teraz už mladým slúžiš s múdrosťou. Oveľa častejšie za tebou prídu a poplachu si s tebou, ako keď si bol mladý líder. Pýtajú sa ťažké a hlboké otázky o živote a akceptujú tvoje odpovede. Ich rodičia sa na teba obracajú s dôverou, aj mladší lídri sa častejšie pristavia a pýtajú. Na začiatku si bol plný entuziazmu, no vlastne si ani netušil, čo robíš. Už je to iné. Si iný. Si potrebný v službe mladým tu a teraz.

Obmedzením v tejto fáze je to, že okolo seba potrebuješ mnohých mladých lídrov z 1. a 2. fázy. Niekoho, kto beží ich rýchlosťou, kto s nimi skočí zo skaly do vody a zvládne a užije si s nimi ďalšie

bláznivé aktivity. Potrebuješ ich, aby ti hovorili o kultúre týchto mladých, sú tvojimi očami a ušami, ale sú potrební, aby ťa zastavili, keď chceš navrhnúť niečo staromódne, čo by už v tejto dobe a pre týchto mladých nefungovalo.

V tejto fáze už pre teba nie je ľahké nadviazať prvý kontakt s mladými. Ale ak im budeš venovať svoj čas, napriek prvotnému váhaniu s nimi môžeš mať hlbšie vzťahy ako si mal, keď si bol v tejto službe mladší. Vydrž aspoň po 4. fázu a budeš už tu zbierať veľa ovocia.

Fáza 5: Starkí

Už sme mladí dôchodcovia. A fáza potrvá až do našej smrti. Si oveľa starší ako ich rodičia. Si už ako ich starký/starká. Raz niekto povedal, že vnúčať si preto tak dobre rozumejú so starými rodičmi, lebo majú rovnakého nepriateľa. No skôr to bude tým, že oproti rodičom, starkí majú oveľa, oveľa viac času. A to tínedžeri milujú!

Neviem, kam ma ešte Pán povedie. Za tých 15 rokov, čo píšem pre časopis *Zasvätený život*, ste už čítali o rôznych mojich službách a projektíkoch: od *Robiť ťažké veci* cez službu vo väznici v Sučanoch či *Pentecost project* pre rehoľné sestry v médiách. Dnes píšem o mládeži. A uvedomujem si, že všetky tie predchádzajúce texty z rôznych svetov boli aj tak prepojené a spájala ich láska k mladým srdciam, šíreniu Božieho kráľovstva a autentickému zasvätenému životu. Toto potrebujeme! Vidieť s odstupom, ako nás Boh vidí a ako si nás celé roky používa. Lebo ako povedal pápež František: „Boh je mladý!“ Vytrvaj s Ním a s nimi.

■ FRANTIŠKA ČAČKOVÁ, OSF

Veverička sadí les

Foto: Unsplash

Keď sa ma ľudia pýtajú, čím som chcela byť, keď som bola malá, vždy sa spontánne usmejem. Chcela som byť totiž veveričkou. Netuším prečo a čo ma na tom milom zvieratku tak fascinovalo, no už mi to ako dospelaj františkánke dáva zmysel.

Veverička mi vždy pripadala ako starostlivé, prezieravé a veľmi podarené zvieratko. Ešte aj vyzerá, akoby nemala žiadne problémy, poskakuje si po strome, nedá sa len tak ľahko chytiť, dá sa len

z diaľky pozorovať. Nazbiera si priebežne oriešky, odloží si ich a v zime, keď treba riešiť, ako prežiť, ich zje. Nemohla som byť ďalej od pravdy.

Ona je totiž veľmi zábudlivá. Síce nájde oriešky či iné seme-

ná, aj si ich odloží, lenže zabudne, kde. A tak veverička sadí les, bez toho, aby o tom vedela a aby to bol jej plán či cieľ.

Po dvoch rokoch online prednášok o sv. Františkovi, Kláre a ich nasledovníkoch mi príklad s veveričkou príde veľmi vhodný pri reflexii na vypočuté. K veveričke sa ešte vrátíme, no teraz chcem reflektovať témy týkajúce sa „františkánstva“ a sociálneho učenia Cirkvi.

Spravodlivosť, pokoj a ochrana stvorenia

Justice, Peace and Integrity of Creation (JPIC), táto celosvetová iniciatíva kresťanov má na Slovensku názov *Spravodlivosť, pokoj a ochrana stvorenia*. Sú do nej zapojení mnohí zasvätení naprieč kontinentmi. U nás používame skratku SPOS. Rozmeňme si tieto pojmy na drobné v duchu františkánskej charizmy:

Sv. František chápal **spravodlivosť** ako stáť v solidarite s opustenými. On sám šiel k malomocným a on, mladý muž, ktorého bil otec, našiel medzi nimi svoje bezpečné miesto. Budovať **pokoj** trvá nejaký čas. Pokoj sa buduje rovnako pomaly ako dôvera. Pri **ochrane stvorenia** môžeme vyzdvihnúť Františkovu prosbu, ktorú adresoval bratom: vždy zostaňte blízko malomocným. Potrebujú ochranu a pomoc, potrebujú konkrétnu blízkosť iného a konkrétne skutky lásky, ktoré menia životy tých, ktorým sa slúži, ale aj tých, ktorí poslúžiť prichádzajú. A tu je miesto pre otázku: kto je môj malomocný? Pri kom mám zostať?

Keď máme na mysli SPOS, nebudeme hovoriť o recyklácii či iných konkrétnostiach života. **SPOS je o ohlasovaní, že Ježiš je Pán** a aké to má dôsledky na náš život, keď to ohlasujeme: ako to mení naše myslenie a ako to mení naše konanie. Tieto otázky sú otázkami etickými: ako vnímame vzniknutú situáciu a aké sú moje zodpovednosti. Tu sa odhaľuje náš charakter podľa toho, aké voľby robíme na základe vecí, ktoré vnímame ako dôležité a kde investujeme svoj čas, zdroje i talenty. Je to komplexný

prístup, ktorý má hlbší význam než hľadanie riešení jednotlivých problémov. Hovorí o prístupe k životu v komplexnostiach, ktoré prináša.

Hovoriť o dobrote

Boh je dobrý. A my chceme o tom hovoriť, pretože táto jednoduchá pravda ovplyvňuje naše životy a prináša zdravie do všetkých troch oblastí – zdravie fyzické, duševné i duchovné. Preto sme povolaní svedčiť o dobrom Bohu, ktorý koná v náš prospech a vidí dobro.

Zo životopisu od sv. Bonaventúru poznáme jeden príbeh, ktorý sa stal v meste Arezzo a nachádzame ho aj na jednej z fresiek v Bazilike sv. Františka: „Raz, keď prišiel do mesta Arezzo, celé sa zmietalo v domácej vojne a hrozilo, že v krátkom čase zničí samo seba. Z podhradí, kde bol ubytovaný ako hosť, uvidel nad mestom jasajúcich diablov, ktorí popudzovali mešťanov, aby sa navzájom zabíjali. Aby zahnal tieto vzdušné mocnosti, podnecovateľov vzbury, poslal brata Silvestra, muža jednoduchého ako holubica, a prikázal mu: „Chod' k mestskej bráne a v mene všemohúceho Boha prikáž diablu mocou poslušnosti, aby hneď odišiel!“ Tento skutočne poslušný brat sa ponáhľal splniť príkaz za chválospevu všadeprítomnému Bohu a postavil sa pred mestskú bránu a začal odvážne kričať: „V mene všemohúceho Boha a na rozkaz jeho služobníka Františka odíďte odiaľto, všetci diabli!“ Hneď nato sa mesto upokojilo a obyvatelia mesta v dokonalej umiernenosti sa usilovali obnoviť medzi sebou práva občianskeho spolunažívania. Po zahnaní zúrivej diabol-

foto: Florián Kamenský, OFM

**Veverička sadí les,
bez toho, aby o tom
vedela a aby to bol
jej plán či cieľ.**

Naučme sa čím menej brániť Bohu konať v nás a cez nás.

skej pýchy, ktorá posadla mesto rozbrojmi, zaujala jej miesto múdrosť chudáčika, čiže Františkova pokora, ktorý už tým, že sa objavil, obnovil v meste pokoj a zachránil ho. Nelahkou cnosťou pokornej poslušnosti František totiž dosiahol to, že mal nad týmito buričskými a bezočivými duchmi takú vládu a takú moc, že zmiatol ich zúrivú opovážlivosť a odvrátil ich nebezpečné násilníctvo.“

Toto sa deje, keď sa modlíme a hlásame dobrotu Boha. Aj modlitbou, ktorá prináša slobodu a zmenu, môžeme žiť v duchu SPOS.

Počúvať a dôverovať

František bol pozvaný počúvať – a dôverovať počutému, dôverovať hlavne Tomu, kto k nemu hovorí. Pripomína mi to znova našu veveričku: aj František neopravoval len kostolíky. Z krátkodobého hľadiska to pochopil správne a robil, čo mal robiť, no dobrý Boh to už videl vo veľkom. Akoby aj o Františkovi platilo, čo o sebe niekedy hovorím aj ja: „Pochopila som to zle, ale urobila dobre.“ Aj tu sa ukazujú etické dôsledky toho, čo to znamená ohlasovať, že Ježiš je Pán. Je to o počúvaní a zariadení sa podľa vypočutého.

Prinášať nádej

Kristus je prítomný vo svete, v ktorom žijeme. Preto potrebujeme rozprávať o tom, ako to v tomto svete funguje. Potrebujeme premieňajúcu moc kontemplácie, v ktorej sme jedno srdce s Pánom, ktorý je vo svete prítomný, nie iba utekať zo sveta, alebo dokonca až od sveta k Bohu. Aj sv. Klára o kontemplácii hovorí, že kontemplácia je akcia vo svete, pretože tam nás vedie Pán. Pretože tam je Pán prítomný.

František a žitie synodality

Pápež Lev XIV. v novembri 2025 v Porciunkule prehovoril k talianskym biskupom a sv. Františka vyzdvihol ako toho, kto žil synodalitu už pred 800 rokmi. Povedal: „*Drahí bratia, na tomto mieste svätý František a prví bratia naplno žili to, čo dnes nazývame „synodálnym štýlom“. Spoločne prežívali jednotlivé etapy svojej cesty; spoločne sa vybrali k pápežovi Inocentovi III.; spoločne rok čo rok zdokonaľovali a obohacovali pôvodný text predložený pápežovi – text, ktorý, ako hovorí Tomáš z Celana, pozostával „najmä z evanjeliových výrazov“ (1Cel 32: FF 372) – až ho napokon pretvorili na to, čo dnes poznáme ako Prvú regulu. Toto rozhodné prijatie bratstva, ktoré je – spolu s malosťou – srdcom františkánskej charizmy, bolo inšpirované neochvejnou a vytrvalou vierou.*“ V tomto duchu môžeme pozeráť na Františka ako na toho, kto žil v Duchu Svätom a v jednote s Cirkvou.

Ohlasovanie viery

Pripomeňme si ešte raz, že SPOS nie je len o samotných problémoch. Je to o tom, ako ohlasujeme vo svete, že Ježiš je Pán a aké to má etické dôsledky, ako budeme konať. Konfrontuje nás s otázkami, prečo do niečoho ideme a zasadzujeme sa za veci na miestach, kde iní stáť nechcú a konaniu sa vyhýbajú. Je dôležité, že sa pýtame, prečo na tie miesta vôbec ideme a prečo tam konáme práve tým spôsobom, akým konáme.

Ak prijmeme v našom živote koncept „svätej flexibility“, čiže sa necháme viesť Duchom a vedome mu dovoľíme viesť nás, kam on sám chce a meniť naše plány podľa neho, prinesie nám to do života veľa pokoja, pretože budeme žiť s vedomím, že sa vlastne nikdy nič nemôže pokažiť. Lebo je to v Božích rukách. Naučme sa čím menej brániť Bohu konať v nás a cez nás.

Pomôžem si poučkami

Pri SPOS ide o podstatu a hodnoty, nie zoznam úloh: Dôraz sa kladie na celkový životný štýl, spiritualitu a hlbokú premenu, nielen na „odškrtávanie“ jednotlivých problémov alebo politických tém. Ide tu o poukázanie na prepojenosť všetkého: znamená to chápanie, že sociálna spravodlivosť, mier a starostlivosť o prírodu sú navzájom prepojené a nemožno ich riešiť oddelene. Je to o nás, o našom životnom štýle, hodnotách a našich rozhodnutiach: o veveričke, ktorá každý deň síce rieši konkrétny oriešok, no pritom sadí veľký les.

■ FRANTIŠKA ČAČKOVÁ, OSF

Páter Vendelín Javorka

Súčasný človek je zahltený balastom, o to viac však potrebuje neprifarbované, autentické duchovné podnety. Dobrodružný príbeh mučeníka, jezuitského misionára a prvého rektora Pápežského kolégia Rus-sicum je takýmto podnetom. Kniha má exaktný faktografický ráz a práve v tom je jej sila. Umožňuje urobiť si skutočný obraz o osobnosti pátra Vendelína Javorku SJ, zo strany KGB označovaného za „vatikánskeho špióna“.

Plodný autor životopisov svätých a príbehov cirkevných osobností páter Rajmund Ondruš SJ (zomrel v r. 2011) pripravil v roku 2008 prvé vydanie v stručnejšom formáte. Novinár, publicista a filmový dokumentarista Matúš Demko (ako Javorkov spolurodák z Černovej natočil o ňom film „Misia sa nekončí“) teraz ponúka Ondrušovo dielo výrazne obohatené. Podarilo sa mu to v spolupráci s teológom P. Ladislavom Csontosom SJ, ktorý medzičasom vydal viacero zväzkov Javorkových písomností, a s genealógom Bohušom Kaliarikom, ktorý úspešne pátra po Javorkových stopách na miestach jeho pôsobenia i v štátnych a rehoľných archívoch.

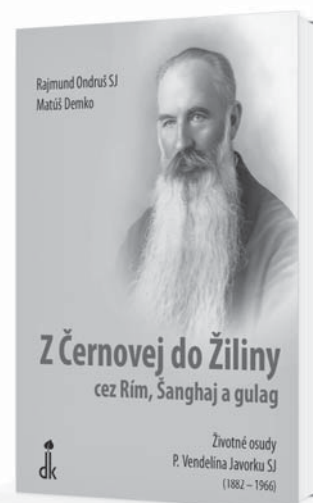
Kto bol skutočný Vendelín Javorka? Nazývali ho „patrón beznádejných prípadov“. Kedysi nekonečných 40 rokov komunizmu vyzeralo ako beznádejný prípad. Dnes beznádejne nevyriešiteľná vyzerá vojna Ruska proti Ukrajine... – Dokedy, Pane?

Je to v súčasnosti najkomplexnejšia kniha o tejto veľkej

osobnosti Cirkvi, ktorá fascinuje svojou vnútornou silou. V čom spočívala tá sila? Kniha nedáva sumárne odpovede. Inteligentný čitateľ si to zo svedectiev vyskladá sám: bradatý báťuška, duchovný otec, ktorý dá aj život za svoje ovce, či sú na Slovensku, v Číne, v rumunskej Bukovine alebo v Rusku. Človek spojený s Bohom, ktorý neustále vyžaroval pokoj. Aj v gulagu bol verný heslu *Omnia ad maiorem Dei gloriam* – Všetko na väčšiu Božiu slávu – a duchovnému umeniu nachádzať Boha vo všetkých veciach. „Do večera to ešte vydržím. Zajtra si to poviem znova. A tak som vydržal desať rokov.“

Múdry starec, spovedník, človek, o ktorého sa mohli iní oprieť. Po návrate z Ruska chcel „len“ spovedať – nedovolili mu. Muž činu, schopný rozlišovať veci v Božom svetle, zvoliť si správnu cestu a konať bez strachu. Misionár, ktorý si osvojil liturgický obrad, reč, spôsob života a kultúru tých, ku ktorým je poslaný. Jezuita verný misii zverenej pápežom. Javorkovi išlo o jednotu Cirkvi, túžil po zjednotení pravoslávnych a katolíkov. Ctil si tradíciu kresťanského Východu aj Západu. Svoje utrpenie obetoval za obrátenie Ruska.

Jeho hrob v Žiline inšpiroval bojovníkov proti totalitnému násiliu nenásilím – evanjeliou láskou a dôverou v Božiu prozreteľnosť. Magneticky priťahoval Silva Krčméryho, Vlada Jukla a ďalších apoštolov 20. storočia zo Sekulárneho inštitútu Fatima, zasvätených práci pre obrátenie Ruska. Jeden z nich, kňaz Peter Murdza,

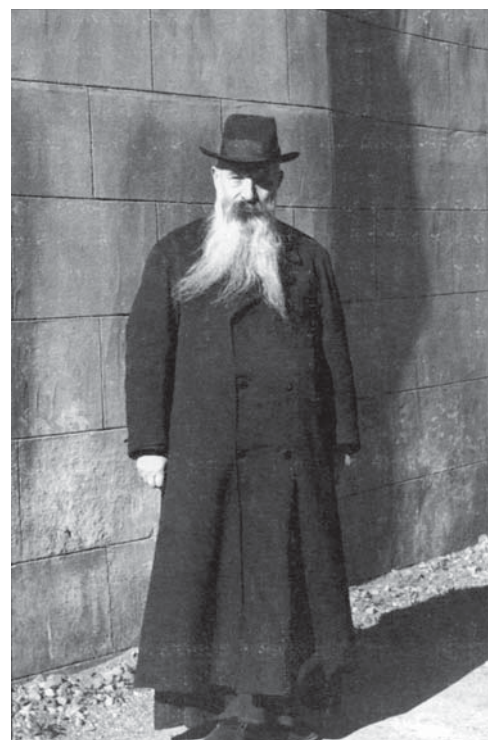
Rajmund Ondruš SJ,
Matúš Demko:

**Z Černovej do Žiliny
cez Rím, Šanghaj a gulag.**

Životné osudy
P. Vendelína Javorku SJ (1882 – 1966).

Druhé, rozšírené vydanie.

Dobrá kniha, Trnava 2026,
211 s.

Vendelín Javorka v r. 1938

Vendelín Javorka s čínskymi deťmi

Jezuiti Arnold Haluška, Gabriel Povala, Vendelín Javorka a Benedikt Jakabovič pri oslave zlatého kňazského jubilea

používal aj krycie meno Vendelín.

Publikácia chronologicky sleduje Javorkov život, vysvetľuje kontext a súvislosti jeho pôsobenia na Slovensku, v Ríme, v Šanghaji, v rumunskej Bukovine, v sovietskych väzeniach od Kyjeva a Moskvy až po výkon desaťročného trestu vyneseného bez súdu, i životné podmienky v pracovných táboroch - gulagoch. Uvádza mnoho ukážok z Javorkovej korešpondencie, z listov písaných z misijných pôsobísk, z archívnych záznamov i z jeho rozprávání po návrate na Slovensko v roku 1955, keď prišiel 72-ročný s podlomeným zdravím.

Kniha je prehľadne členená na kratšie etapy. Aby sa čitateľ nestratil, má k dispozícii prehľadnú životopisnú tabuľku. Osobnosť Javorku vnímať aj cez príbehy jeho spolupútnikov. Smutno šťavnaté sú osudy agentov nasadených na jeho sledovanie. O jeho osobe sa dozvedáme z vyšetrovacích spisov NKVD i zo súdneho vý-

roku o jeho posmrtnej rehabilitácii. Nádherné sú svedectvá o pátrovi Vendelínovi od tých, ktorí zažili jeho otcovskú blízkosť a kňazskú oporu. Zaujímú jeho časopisecké články z obdobia, keď vydával v Trnave časopis Posol Božského Srdca Ježišovho.

„*Buď misionárom tam, kde si!*“ – s týmto heslom ako odkazom pre súčasného Kristovho učeníka vyhlásila Žilinská diecéza od marca 2026 Rok Vendelína Javorku. Javorka stále čaká na tých, ktorí sa o ňom dozvedia a nájdu v ňom oduševnenie pre veľké veci. Je vytypovaný na kandidáta blahorečenia a poznanie jeho života sa stále prehĺbuje badaním.

K poznaniu pravého Vendelína Javorku sa dopracujeme cez svedectvá. A tie sú preverené spoločenstvom, ktoré ich uchováva. Takto sa za knihou skrývajú nielen dvaja uvedení autori, ale mnoho ďalších, ktorí vydali svedectvo.

Pri čítaní tejto knihy sa človek môže cítiť ako baník, ktorý natrafil na zlatú žilu, sleduje

ju, kope ďalej a ona sa nestráca. Je to nielen „kniha o Javorkovi“, ale aj dôkaz toho, ako Cirkev postupne objavuje poklady ukryté v brázdach dejín, do hĺbky ktorých vidí naplno jedine Boh. Sú to brázdy vyorané ľuďmi vedenými Duchom.

Javorkova brázda presiahla jeho rodnú vlasť. Je pre nás výzvou ponúknuť jej poklady celej Cirkvi a svetu. Ak Cirkev otvorí proces blahorečenia, toto druhé, doplnené vydanie z Dobrej knihy sa môže stať „klasikou“ ako kompendium faktov a svedectiev, vrátane prehľadu dostupných publikácií a prameňov.

V kombinácii s filmom „Misia sa nekončí“ kniha sprístupňuje *genius loci* miest, ktoré nesú Javorkovu stopu. Raz azda vyjde o Javorkovi aj veľká obrazová publikácia, podobne ako vydali Litovci o osobnosti už blahorečeného arcibiskupa Teofilu Matulionisa, s ktorým sa Javorkove cesty na istý čas spojili v sovietskych gulagoch.

■ JOZEF BARTKOVJAK, SJ

Rodina Munkovcov

Rodina Munkovcov je ako záblesk do tmy nenávisťných ideológií, ktoré súperili svojimi totalitami v 20. storočí a chceli, aby sa človek zao-bišiel bez Boha, alebo aby sa sám postavil na miesto Boha. Rastislav Puchala v románe *Eloi, Eloi... Príbeh lásky a smrti rodiny Munkovcov* vstúpil do vnútra myšlienkového a duchovného sveta manželov Františka a Gizely a ich dvoch synov Tomáša a Juraja, aby ukázal, že Božie cesty sú nad ľudskými cestami. Božie kráľovstvo žije a rastie napriek spupným kráľovstvám zeme, šíri sa jemnou silou, ktorá má meno láska. Práve táto sila je v pozadí i v popredí svedectva rodiny Munkovcov. Je krásne, že Puchala svojím románom zasadil Františka Munka do biblického postoja verného Jóba, skúšaného Božím odporcom.

Všetko v našom živote je na svojom mieste, ak je v ňom láska. Konvertiti Munkovci vydali svoje kresťanské svedectvo nie individualisticky, ale svojimi vzťahmi. Vydali svedectvo lásky a vernosti Bohu, ktorý nás učí milovať každého, aj našich nepriateľov, žiť bez nenávisti a v slobode ducha, lebo naša pravá vlasť je v nebi. Tým sa Munkovci stali aj učiteľmi viery – pre Pavla Straussa i ďalších, ktorí v ich blízkosti zacítili chuť pravdy o človeku: sme deťmi jedného, dobrého Otca.

Puchalov román nie je len historický. Je to literárne dielo pozývajúce k mystickému zahĺbeniu sa do Božieho konania v čase, aj v tom našom. Je to príbeh o láske a smrti ako ceste do života: „Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť“ (Rim 6,8). Uvádza nás do kontaktu s Pánom našich ži-

votov, ktorý nás vyslobodil svojou smrťou a zmŕtvychvstaním.

Pri 100. výročí narodenia Tomáša Munka v roku 2024 si jezuiti zvolili pre podujatia Roka Tomáša Munka motto „Svedectvo viery hojí rany“. Puchalov román je ako liečebná kúra, pozvanie vstúpiť do rán a do pravdy o tom, čo sa stalo a nemá zostať neprerozjímajúce, neolutované, neobrátené. Keď sa v nebi stretneme s Munkovcami, nech je to stretnutie s dobrými známymi, ktorí nám pomohli už teraz niečo dôležité pochopiť.

■ JOZEF BARTKOVJAK, SJ

„Ešte boli pred nami posledné synove prázdniny, ešte sme mali pár týždňov života rodiny, aký bol doposiaľ, aj keď v skutočnosti už nič nebolo také ako predtým.“

Božia milosť sa rozprestrela nad naším domovom a prenikla naše srdcia podivuhodnou bázňou pred Pánom. Niečo vzdialene porovnateľné s posvätnou hroznou nádherou, ak viete, čo tým

myslím, ktorá sa zmocnila srdca proroka, zhovárajúceho sa s Bohom, alebo srdc troch apoštolov na vrchu Tábor. Dobré je nám tu, Pane, tak dobre. Chceli by sme zotrvať v tomto stave a nič, vôbec nič nemeniť.

„Láska, pokora, odovzdanosť, dôvera – tie nutné prvky kresťanského života sa musia ukázať v detinsky prostom náhlade na život. Konečne, veď celý duševný život závisí na jednej jedinej takej prostuchej vete: „Nie ja, ale Kristus!“ Toto sú slová novica Tomáša Munka. „To všetko znamená bolestné poznanie, sladkú dôveru a odhodlaný návrat – nie sebatrýznenie.“ Bolestné poznanie, sladká dôvera a odhodlaný návrat. Tieto tri, práve tieto tri uchvátili naše srdcia a mysle a prestúpili naše dni a noci.“

(Z kapitoly Nemôže stále temno byť, časť IV.)

„O tejto rodine sa na Slovensku faktograficky mnoho popísalo, ale Rastislav Puchala ich svojím románom už trvale ukotvuje v slovenskej literatúre i vo vedomí Slovenska.“

(Z Doslovu od Františka Mikloška)

Rastislav Puchala:

Eloi, Eloi...

Príbeh lásky a smrti rodiny Munkovcov.

Dobrá kniha,
Trnava 2026. 244 s.

Keď Boh odpovedá aj na tie najskrytejšie túžby nášho srdca

Ešte pred rokom sa mi ani nesnívalo, že dnes budem v Ríme a že moje kroky každé ráno povedú na Dikastérium pre komunikáciu do kancelárie Slovenskej redakcie Vatikánskeho rozhlasu.

Už niekoľko rokov som pravidelným poslucháčom tohto rozhlasu a pri jednom z vysielaní, keď som počúvala rozhovory s rôznymi pútnikmi i zo Slovenska, som si tak povedala, že by som sa tam raz chcela ísť pozrieť. No a Pán Boh ma zobral za slovo. Teraz sa tam chodím nielen pozeráť, ale mám tú milosť byť účastná na všetkom dianí a príprave správ v našej redakcii.

Ale aby sme nepredbiehali, tak vysvetlím, ako som sa sem vlastne dostala.

Už niekoľko rokov existuje na Dikastériu pre komunikáciu jeden projekt, ktorý má názov „PENTECOST Project“, cieľom ktorého je pomôcť rehoľným sestrám a zasväteným ženám, aby sa vedeli pohybovať v mediálnom svete a naučili sa o kráse svojej služby rozprávať aj prostredníctvom článkov a sociál-

ných sietí. Vďaka ponuke z KVR-PS som sa minulý rok v jeseni zúčastnila kurzu, organizovaného týmto projektom. Následne prešlo výberové konanie a vybrali z celkového počtu zúčast-

nených na kurze 9 sestier, ktoré majú možnosť stáže vo vatikánskych médiách – každý podľa rodného jazyka vo svojej sekcii.

Stáž prebieha po dobu troch mesiacov a teda počas tohto

Foto: Davide Calandrino

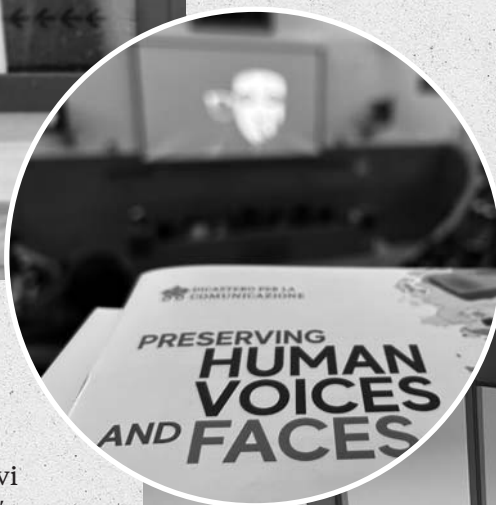

Som v takej bázni z toho, že mám milosť byť priamo pri zdroji informácií. Zároveň okrem práce v našich redakciách prechádzame doplnkovou formáciou – už sme mali možnosť zúčastniť sa na Medzinárodnej konferencii pod názvom „Chrániť ľudské hlasy a tváre“ na Pápežskej univerzite Urbaniana, ďalej sa od nás očakáva reflexia nad dokumentom Dikastéria pre komunikáciu pod názvom „Towards full Presence“, ktorý je zameraný tiež na masmédiá a komunikáciu v Cirkvi a pred sebou máme ešte jeden medzinárodný webinár. Naozaj požehnaný čas. Veľa sa dá získať, veľa naučiť, preto ak niekto rozmýšľa nad touto možnosťou zapojiť sa do tohto kurzu, tak neváhajte. Vrelo odporúčam. Nemáte čo stratiť, skôr môžete veľmi veľa načerpať nielen z pohľadu profesionálneho, ale aj osobného rastu.

■ JANA PAVLA HALČINOVÁ, DKL

času máme možnosť nazrieť do tvorby a fungovania informačného kanálu, ktorý prináša správy o dianí pápeža, Vatikánu, Cirkvi a sveta. Mojou úlohou je pomáhať tam, kde je potreba.

V Slovenskej redakcii Vatikánskeho rozhlasu prekladáme príhovory, články, podujatia do našej rodnej slovenčiny, spravujeme stránku VaticanNews slovenskej sekcie, sme prítomní na Facebooku, chystáme každodenné večerné vysielanie a raz za týždeň pripravujeme prehľad diania pre verejnoprávne Rádio Regina. Je toho požehnané, no ja hovorím, že byť tu, je zároveň požehnanie.

Na interjunioráte sa mladé sestry formovali v kontemplatívnej modlitbe a sebapoznaní

V dňoch 29. – 31. mája 2026 sa na Donovaloch v penzióne Zornička uskutočnilo interjuniorské stretnutie mladých sestier pred doživotnými sľubmi. Zúčastnilo sa ho 24 junioriek z rôznych rehoľných kongregácií a 6 sestier zodpovedných za formáciu. Stretnutie pravidelne organizuje Teologicko-spirituálna komisia Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku.

Tohoročné stretnutie nieslo tému: „Sebapoznanie cez kontempláciu a kontemplácia cez sebapoznanie.“ Hostami a hlavnými lektormi boli doc. RNDr. Mgr. Reginald Slavkovský, PhD., OP a Mgr. Jana Kutášová-Trajtelová, PhD.

Boli to dni naplnené prednáškami, osobnou reflexiou, modlitbou i vzájomným zdieľaním. Sestry mali možnosť hlbšie sa zamýšľať nad vlastným vnútorným svetom, nad spôsobom prežívania svojho povolania i nad tým, ako môže kontemplácia otvárať cestu k pravdiviejšiemu poznaniu seba samých i Boha.

Atmosféra stretnutia sa niesla v duchu otvorenosti, prijatia a sesterskej blízkosti. Nechýbal priestor na spoločné rozhovory, ticho ani chvíle jednoduchého ľudského spoločenstva, ktoré prinášali povzbudenie a nové impulzy do ďalšej cesty zasväteného života.

Účastníčka sr. Anna sa o programe vyjadrila takto: „*Najskôr sme počúvali, a potom pri rozhovoroch sme sa o kontemplácii rozprávali. Mne osobne stretnutie pomohlo vniknúť do témy, a pritom som si uvedomila dve veci. Prvá, že sa modlím týmto spôsobom. Druhá vec je, že sa stále môžem zlepšo-*

vať a prenikať hlbšie do spoznávania seba i Pána Boha.“

Sr. Giorgiu oslovila téma: „Už dlhšie som v sebe nosila otázku, ako psychologický prístup k seba-prijatiu a hojeniu rán integrovať s modlitbou a Božou túžbou priviesť nás k celistvosti. Aby sa z nášho „samoliečenia“ nestalo „obskakovanie“ svojho ega. Tento víkend mi na túto otázku dal odpoveď v podobe modlitby

súhlasu. Ukázalo mi to priestor, kde už nie som ja a Boh, ale sme jedno. Priestor, kde ma učí hľadiť na rany s láskou. Moje aj tie cudzie.“

Ďalšia juniorka, sr. Rút sa podelila o svoje dojmy týmito slovami: „Interjuniorát bol pre mňa priestor vzájomného stretnutia, zdieľania radostí či starostí. Dôležité je vedomie, že v tom nie sme samé a prežívame

to isté, hoci bývame na opačných stranách Slovenska. Zároveň to bol čas zastavenia sa v sebe, keďže v našom vnútri prebýva živý Boh. Páčili sa mi praktické ukážky, ako to aplikovať v našej každodennosti.“

■ TIMOTEA ŠEBEŇOVÁ, FDC

■ foto: ZUZANA ŠKRINÁROVÁ, SSS

Dôležité je vedomie, že v tom nie sme samé a prežívame to isté, hoci bývame na opačných stranách Slovenska.

Trináste Zhromaždenie Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku

V dňoch 28.-29. apríla sa v Badíne konalo jarné, v poradí už 13. zhromaždenie Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku (KVRPS). Do Domu Xaver sa zišlo spolu 56 členov KVRPS, resp. ich delegovaných zástupcov – z toho 33 zo ženských rehoľí a 23 z mužských rehoľí.

Pozvaným prednášajúcim na prvý deň stretnutia bol kňaz Matúš Reiner, tajomník Rady pre mládež a univerzity pri Konferencii biskupov Slovenska (KBS). Na základe ankety, ktorú na jeseň minulého roka zorganizova-

la Rada pre mládež a do ktorej sa zapojilo viac ako šesťtisíc mladých, ponúkol užitočné pohľady do života tínedžerov a ich vzťahu k duchovnej oblasti života. Náročnosť situácie mladých dnes ponúka priestor na poskytnutie ticha, nádeje prítomnosti a sprevádzania na ceste uvedomovania si vlastnej identity. Prítomní zástupcovia rehoľí v skupinách reflektovali, ako podnety integrovať do svedectva života komunít a angažovania v pastoračii mládeže.

Okrem témy sprevádzania mladých na ceste rozlišovania povolania zazneli na zhromaždení i výzvy z oblasti zdravotníctva

a duchovnej služby, ktoré predstavili jezuita Ján Ďačok a lekár Jozef Glasa, obaja odborní členovia subkomisie pre bioetiku v rámci Rady KBS pre zdravotníctvo. Priestor dostali aj referáty z jednotlivých komisií, ktoré pôsobia pri Rade KVRPS: zdravotnícko-sociálna, mediálna, teologicko-spirituálna, ekonomicko-právna a školská. Zazneli pozvánky na pripravované akcie a kurzy; medzi iným napr. „Ako milovať v celibáte“ – konferencia o formácii a vyzrievaní v zasvätenej čistote, ktorá sa bude konať koncom septembra.

Členmi KVRPS sú vyšší rehoľní predstavení zo 44 ženských a z 29 mužských rehoľí pôsobiacich v SR. Dovedna ide o 74 členov – vyšších rehoľných predstavených, z toho 45 žien a 29 mužov (1 ženský rehoľný inštitút má v SR súčasne dve vyššie predstavené – generálnu a provinciálnu predstavenú) – ktorí sa stretávajú na pravidelných zhromaždeniach dvakrát ročne, aby reflektovali nad aktuálnymi otázkami týkajúcimi sa správ rehoľných inštitútov a prehodnocovali spoločný postup tam, kde sa javí ako výhodnejší a užitočnejší.

■ MAREK VAŇUŠ, SVD

Noví členovia KVRPS a zmeny vo vedení rehoľných inštitútov

→ Od 24. júla 2025 na základe rozhodnutia Generálnej kapituly Sestier Rádu svätého Bazila Veľkého zmenila Viceprovincia svätých Cyrila a Metoda sestier Rádu svätého Bazila Veľkého na Slovensku status a stala sa **Provinciou svätých Cyrila a Metoda sestier Rádu svätého Bazila Veľkého na Slovensku**.

→ Od 27. novembra 2025 bola v rámci organizačného usporiadania „Slovenská provinčná delegatúra Hospitálskej rehole sv. Jána z Boha – Milosrdní bratia“ premenovaná na **„Milosrdní bratia – rehoľná provincia stredná Európa, región Slovensko“**. Za priora konventu Bratislava a štatutárneho zástupcu rehole pre región Slovensko bol ustanovený **brat Ján Karlík, OH**.

→ Dňa 27. januára 2026 si bratia dominikáni počas provinčnej kapituly zvolili nového provinciála. Na najbližšie štvorročné obdobie sa ním stal **brat Alan Ján Dely, OP**, ktorý vo funkcii vystriedal brata Damiána Juraja Mačuru.

→ V januári 2026 bol za provinciála Spoločnosti Božieho Slova na nasledujúce tri roky opäťovne menovaný **P. Marek Vaňuš, SVD**.

→ Dňa 15. februára 2026 prevzala službu provinciálnej predstavenej Kongregácie Milosrdných sestier Svätého kríža na 2. trojročné obdobie **sestra Mária Terézia Dobrovičová, SCSC**.

→ Na Volebnej kapitule Rehole svätej Alžbety bola dňa 6. marca 2026 opäťovne zvolená do úradu generálnej predstavenej **sestra Jana-Battista Ružičková, OSE**.

→ Saleziáni dona Bosca majú na obdobie šiestich rokov novomenovaného provinciálneho predstaveného **dona Petra Jacka, SDB**, ktorý nastúpil do úradu 25. mája 2026.

→ Za nového provinciála Slovenskej provincie Spoločnosti Ježišovej bol v marci 2026 menovaný **P. Jakub Garčár, SJ**; úrad prevezme 27. septembra 2026.

→ Na Provinciálnom zhromaždení slovenských vincentínov v dňoch 14. až 16. júna 2026 bol za vizitátora provincie na ďalšie trojročné obdobie (od septembra 2026) zvolený **P. Tomáš Brezáni, CM**.

→ V sobotu 1. augusta 2026 si Kongregácia školských sestier sv. Františka zvolila nové vedenie Slovenskej provincie. Provinciálnou predstavenou je na nasledujúcich päť rokov **sestra Timotea Tímková, OSF**.

Spomienka na obete komunistického režimu a prenasledovaných rehoľníkov

Vo františkánskom Kostole Zvestovania Pána v Bratislave sa 24. júna uskutočnila svätá omša pri príležitosti výročia súdnych procesov s rehoľníkmi z roku 1961. Hlavným celebrantom bol biskup Pavol Šajgalík a podujatie zorganizovala Konfederácia politických väzňov Slovenska.

Stretnutie pripomenulo 65. výročie vykonštruovaných procesov, ktorými komunistický režim prenasledoval rehoľníkov a usiloval sa oslabiť život Cirkvi.

Mnohí boli odsúdení na dlhoročné väzenie, nútené práce či iné formy represie.

Vo svojej homílii biskup Šajgalík zdôraznil, že vernosť a odvaha prenasledovaných kresťanov sa stali základom nových rehoľných povolaní. Zároveň varoval pred zlom, ktoré sa opiera o lož, manipuláciu a zneužívanie moci. Dejiny komunistického režimu podľa neho ukazujú, kam vedie potlačanie pravdy a ľudskej dôstojnosti.

Po svätej omši nasledoval odborný program vo františkán-

skom kláštore. Zástupcovia viacerých rehoľných spoločenstiev predstavili historické svedectvá o prenasledovaní.

Stretnutie sa konalo v Deň pamiatky obetí komunistického režimu, pripomínaný 24. júna na výročie odsúdenia Silvestra Krčméryho. Podujatie bolo prejavom úcty k obetiam totality a pripomenutím hodnoty slobody, pravdy a náboženskej slobody.

■ Text a foto: TOMÁŠ GERBOC, SVD